

V. INTERNATIONAL
CONGRESS OF
BILINGUALISM
STUDIES AND
EUROPEAN TURKS

GERMANY / COLOGNE

ABSTRACTS BOOK

ORGANIZERS

SUPPORTERS

KÖLN

KÖLN

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

Organizing Committee

Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ – İstanbul Medeniyet University, TÜRKİYE
Assoc. Prof. Dr. Bekir İNCE – İstanbul Medeniyet University, TÜRKİYE
Assoc. Prof. Dr. Murat TOPAL – Sakarya University, TÜRKİYE

Coordinator and Secretariat

Lect. Ezgi İNAL – İstanbul Aydın University, TÜRKİYE
Fatih ÖZATA – Alte Technology, TÜRKİYE

Scientific Committie

Prof. Dr. Alpaslan OKUR – Sakarya University, TURKEY
Prof. Dr. Birsnel KARAKOÇ- Uppsala University, SWEDEN
Prof. Dr. Cemal YILDIZ – Rector of Turkish-German University, TURKEY
Prof. Dr. Çiğdem SAĞIN ŞİMŞEK – Middle East Technical University, TURKEY
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN – Kocaeli Health and Technology University, TURKEY
Prof. Dr. Marie-Françoise MELMOUX-MONTAUBIN – University of Picardie, FRANCE
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI – University of Rouen, FRANCE
Prof. Dr. Mehmet CANBULAT – Akdeniz University, TURKEY
Prof. Dr. Mirjana TEODOSIJEVIĆ – University of Belgrade, SERBIA
Prof. Dr. Murat DEMİRKAN– Marmara University, TURKEY
Prof. Dr. Mustafa ÇAKIR– Anadolu University, TURKEY
Prof. Dr. Suat UNGAN – Karadeniz Technical University, TURKEY
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN – Marmara University, TURKEY
Prof. Dr. Mustafa KURT – Gazi University, TURKEY
Prof. Dr. Nezir TEMUR – Gazi University, TURKEY
Prof. Dr. Nazım İBRAHİM – Methodius University, NORTH MACEDONIA
Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ – University of Tirana, ALBANIA
Assoc. Prof. Dr. Jonida BUSHI – University of Tirana, ALBANIA
Assoc. Prof. Dr. Celile EREN ÖKTEN – Deputy Minister of National Education, TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Monika HASANI – University of Vlora, ALBANIA
Assoc. Prof. Dr. Sofia DELIJORGJI – University of Tirana, ALBANIA

Contents

DİJİTAL ÇAĞDA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: YAPAY ZEKÂ VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ BAĞLAMINDA DERİN ÖĞRENME TEKNOLOJİLERİNİN ROLÜ	6
İKİ DİLLİLİK VE YARATICILIK.....	7
İKİ DİLLİLİK VE YAPAY ZEKA: DİL ALAŞIMI TESPİTİ İÇİN KAVRAMSAL BİR MODEL ÖNERİSİ	8
YABANCI DİL ÖĞRENİMİNDE ULUSLARARASI FONETİK ALFABESİ KULLANIMI VE ETKİLERİ	9
FRANSIZCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI DİL OLARAK FRANSIZCA ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE ÇOKLU ZEKÂNIN YERİ VE DİKKATE ALINMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	11
KUZEY MAKEDONYA'DA İKİ DİLLİ ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: EĞİTİM POLİTİKALARI VE UYGULAMA MODELLERİ.....	12
MIXED LANGUAGE IN BILINGUAL-INTERCULTURAL CONTEXT: SOCIOLINGUISTIC ASPECTS IN TURKISH-GERMAN YOUTH CULTURE (ON MODERN COMMUNICATION PLATFORMS)	13
İKİ DİLLİLİK, ENTEGRASYON VE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK: FRANSA ÖRNEĞİ	14
İTALYA'DA İKİ DİLLİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE ANA DİLİ OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	15
USE OF VIRTUAL REALITY APPLICATIONS IN TEACHING TURKISH ARCHITECTURAL CULTURE IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS	16
THE IMPACT OF BILINGUAL EXPERIENCE ON SELF-REGULATION DEVELOPMENT IN EARLY CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW	17
SURİYELİ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ANA DİLİ TÜRKÇE OLAN VE OLMAYAN İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLK OKUMA YAZMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	18
TÜRKÇE BİLGİLENDİRİCİ METİNLERDE EDİLGİN KULLANIMI: ANADİLİ KONUŞUCULARI, YABANCI DİL ÖĞRENCİLERİ VE YAPAY ZEKA ÜRETİMLERİ.....	19
İKİ DİLLİLERE SÖZ EDİMLERİNİN AÇIK VE KARŞILAŞTIRMALI (TÜRKÇE - FRANSIZCA) ÖĞRETİMİ İÇİN YAPAY ZEKADAN YARARLANMA.....	20
İKİ DİLLİLİK VE DUYGUSAL ENTEGRASYON	22
İKİDİLLİ ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN METİNLERDE KULLANILMAMASI GEREKEN BAZI TEMALAR	23
BULGARİSTAN'DA DİJİTALLEŞEN TÜRK EDEBİYATI EKSENİNDE İKİ DİLLİ NÖBETTEPE DERGİSİ'NİN İNCELENMESİ.....	24
KUZEY MAKEDONYA'DA GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İKİ DİLLİLİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	25
İKİ DİLLİ ÇOCUKLAR ÜZERİNE BİR ÇOCUK EDEBİYATI İNCELEMESİ: BİZİM SOKAĞIN ÇOCUKLARI	26
İKİ DİLLİ VE İKİ KÜLTÜRLÜ BİREYLERDE SOSYOKÜLTÜREL YETERLİK.....	27
TÜRKÇE VE İKİ DİLLİLİK LİTERATÜRÜNÜN KEŞFİ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	28
İKİ DİLLİ OLMANIN İKİ YÜZÜ: KÜLTÜRLERARASI ZENGİNLİK VE KİMLİK KARMAŞASI	29
DİASPORA GİRİŞİMCİLİĞİNDE İKİ DİLLİLİĞİN YERİ.....	30

YURT DIŞINDAKİ TÜRK ÇOCUKLARINA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	31
ÇİFT DİLLİ OLMANIN AVANTAJLARININ KULLANILMASI VE ÇİFT DİLLİ KUŞAĞIN İKİ FARKLI DEVLET ARASINDA KURULAN BAĞLARA KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	32
TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARIN İKİ DİLLİLİK DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	33
İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLERE YÖNELİK ÜSTBİLİŞSEL DİNLEME STRATEJİLERİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI	34
ARAPÇA-TÜRKÇE KONUŞAN İKİ DİLLİLERDE SÖYLEM BELİRLEYİCİLERLE YAPILAN KOD DEĞİŞİMLERİ ..	36
BİLİNGUAL İNSANDAN MAKİNEYE: EDEBİ DİL KULLANIMI BAĞLAMINDA YAPAY ZEKÂ ŞAİRİ DENİZ YILMAZ'IN İKİ DİLLİLİĞİ ÜZERİNE	37
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ YAZMA ETKİNLİKLERİ: BING IMAGE CREATOR UYGULAMASI	38
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİM: YAPAY ZEKÂ VE KLİNGAI	39
A STUDY ON BILINGUAL CHILDREN'S CRITICAL THINKING DISPOSITIONS	40
TÜRK VE ALMAN İMGELERİNİN YAPAY ZEKA ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRILMASI VE ANALİZİ	41
İKİ DİLLİLERE YÖNELİK EĞİTİLMİŞ BİR ASİSTAN: GPT	42
KARŞILAŞTIRMALI BAKİŐ AÇISIYLA TÜRKÇE ÖĞRETİM KİTAPLARINDA FARKLILIK YARATMAK.....	43
İKİ DİLLİ BİR YAZARIN TÜRKÇE'YE AKTARIMI: YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ ÇEVİRİ İLE ÜÇ MÜTERCİMİN ÇEVİRİLERİ.....	44
YURTDİŐINDA GEÇİCİ GÖREVLİ BULUNAN ÖĞRETMENLERİN ÇOCUKLARININ YABANCI OKULLARDAKİ EĞİTİM DENEYİMLERİ	45
İKİ DİLLİ BİREYLERİN YAPAY ZEKA ARAÇLARI İLE ETKİLEŞİMLERİNDE KULLANDIKLARI TÜRKÇE İSTEMLER	46
FINDINGS ON THE REFLECTION OF BILINGUAL INDIVIDUALS' EDUCATIONAL STATUS ON THEIR LANGUAGE PREFERENCES: THE CASE OF ELAZIĞ	47
ARNAVUTÇA BEKTAŐİ NEFESLERİN ERENSELLİĞİ.....	48
PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE EDUCATION OF ALBANIAN BILINGUALS.....	49
DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS THROUGH TECHNOLOGY.....	50
THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ON THE BALANCE OF CULTURAL IDENTITIES OF BILINGUAL USERS	51
PROMOTING ALBANIAN CULTURE THROUGH MEDIA TECHNOLOGY: THE CASE OF "ANCIENT ALBANIAN TALES" IN BILINGUAL PUBLICATIONS.....	52
İKİ DİLLİ SINIFLARDA KÜLTÜREL TEMSİL VE ÖĞRETİCİLERİN SORUMLULUKLARI	53

DİJİTAL ÇAĞDA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: YAPAY ZEKÂ VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ BAĞLAMINDA DERİN ÖĞRENME TEKNOLOJİLERİNİN ROLÜ

Murat DEMİRKAN* Naci Serhat BAŞKAN** Mustafa BÜKER***

Abstract

“Transformatör derin öğrenme mimarisi”nin ortaya çıkışı yazılım geliştirmede önemli bir dönüm noktası olmuştur. Devletlerin ve şirketlerin eğitim uygulamalarına yönelik devasa bütçeleri, bu uygulamaların öğrenme sürecini geliştirmedeki önemi ve değeri daha iyi anlaşılmıştır. Derin öğrenme modelleri dijital bağlamda çalışma ve dil edinme yöntemini değiştirmiştir. Fransa gibi ülkeler kişiselleştirilmiş öğretim ve uyarlanabilir otantik öğrenme deneyimleri sağlamak için yapay zekâ tabanlı dil öğretim araçları geliştirmeye devam etmektedir. Bu yapay zekâ tabanlı uygulamalar dil öğretimini geliştirmek ve öğrencileri etkileşimli, kişiselleştirilmiş eğitim deneyimlerine dâhil etmek için önemli birer araçlar haline gelmiştir. Covid-19 salgını, eğitim sistemlerini, uzaktan eğitime ve eğitim teknolojilerine hızlıca uyum sağlamaya zorlamıştır. Türkiye-Fransa arasında ELCO'yu EILE'e dönüştürme sürecindeki bu değişim dil eğitimi üzerinde önemli etkiler yaratmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe dil öğretiminin dijital devamı için uzaktan eğitim teknolojileri ve yapay zekâ tabanlı uygulamaların önemi artmıştır. Bu çalışmanın amacı, Fransa'da geliştirilmesi planlanan yabancılara Türkçe öğretim uygulamaları ve yapılandırılmış Türkçe öğretim platformlarının önemini vurgulamaktır. Mevcut geleneksel öğrenme yöntemlerini daha etkili, yaygın, etkileşimli ve eğlenceli hale getirebilecek yenilikçi araçlar geliştirme projesi, bu çalışmanın esas hedefidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden derleme ve doküman analizi kullanılmıştır. Yapay zekâ tabanlı eğitim uygulamalarının olumlu etkileri, doküman analizi ile toplanan verilerle ortaya konmuştur. Yapay zekâ tabanlı Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi uygulamaları ve platformları, dil eğitiminde köklü değişim yaratacak potansiyele bünyesinde barındırmaktadır. Bu uygulamaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, Yabancı dil olarak Türkçe dil öğretiminin kalitesini artıracak ve öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirecektir. Eğitimde dijital dönüşüm sürecinin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için, öğretmenlere yönelik sürekli mesleki gelişim programları ve destekleyici eğitim materyalleri sağlanmalıdır. Eğitim politikaları ve stratejileri, yapay zekâ uygulamalarının etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasını destekleyecek şekilde güncellenmelidir. Bu çalışma, yapay zekâ ve derin öğrenme teknolojilerinin Yabancı dil olarak Türkçe eğitimindeki potansiyelini ortaya koymaya çalışacaktır.

Keywords: Yapay Zekâ, Uzaktan Eğitim, Derin Öğrenme, Kişiselleştirilmiş Öğrenme, Yabancılara Türkçe Öğretimi

* Marmara Üniversitesi, demirkan2002@gmail.com

** Marmara Üniversitesi, serhat.baskan@marmara.edu.tr

*** Marmara Üniversitesi, mustafa.buker@marmara.edu.tr

İKİ DİLLİLİK VE YARATICILIK

Zehra Topal Altındış* Esra Kanlı**

Abstract

Bu çalışmanın öncül amacı iki dilli olan öğrencilerin sözel dilsel yaratıcılık düzeylerinin belirlenmesidir. Bununla birlikte araştırmanın ikincil amacı iki dilli öğrencilerin sözel/dilsel yaratıcılık puanları sınıf ortalaması ölçüt alındığında bu ortalamanın altında mı yoksa üstünde mi yer aldığını belirlemektir. Araştırmanın bir diğer amacı ise iki dillilik durumunun yaratıcılık odağa alındığında avantajlı mı yoksa dezavantajlı mı olduğuna dair uygulamaya dayalı kanıtlar ortaya koyaktır. Yapılan alanyazın çalışmasında Lubart ve arkadaşlarının geliştirmiş olduğu Epoc testi ile ilgili yapmış olduğu açıklamalarda “verbal-linguistic creativity (sözel- dilsel yaratıcılık)” şeklinde ya da “verbal-literary creativity (sözlü- edebi yaratıcılık)” şeklinde kullanıldığı gözlemlendiği için bu çalışmada da dilsel/sözel yaratıcılık olarak ifade edilmiştir. Araştırmanın evreni İstanbul ilindeki ilkököl öğrencileridir. Araştırmanın çalışma grubu ise İstanbul ilinin Kadıköy ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı iki farklı ilkökulda öğrenim gören öğrencilerdir. Bu bağlamda çalışma grubu, normal zekâ düzeyinde oldukları varsayılan tipik gelişim gösteren 12 dördüncü sınıf, 10 üçüncü sınıf ve 11 ikinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 33 öğrenciden (nkız= 19, nerkek=14) oluşmaktadır. Bu çalışmada ilkököl öğrencilerinin sözel/dilsel yaratıcılık puanları, doğum tarihi dönemleri, iki dillilik, cinsiyet, anne baba eğitim düzeyi ve yaratıcılık testi puanları ile sınıf ortalamaları gibi çeşitli değişkenler açısından ele alınarak analiz edilmiştir. Bu bakımdan söz konusu araştırma, ilişkisel tarama modelinde hazırlanmış betimsel nitelikte bir çalışmadır. Diğer bir ifadeyle değişkenler arasındaki ilişki karşılaştırma yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları demografik bilgi formu ile araştırmacı tarafından geliştirilen bilgisayar tabanlı, otomatik değerlendirme yapabilen yapay zekâ destekli bir test olan sözel/dilsel yaratıcılık testidir. Araştırma kapsamında toplanan veriler her sınıf kendi içerisinde olacak şekilde uygun istatistik yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre iki dilli öğrencilerin performansları değişkenlik göstermektedir. Söz konu bulgular alanyazın ışığında tartışılmıştır. Bu bağlamda, alanyazında iki dillilik ile ilgili farklı görüşler ve bulgular yer almaktadır. Bu araştırma bulguları ile alanyazındaki bulgular karşılaştırılarak tartışmalar yapılmış ve öneriler ileri sürülmüştür.

Keywords: İki dillilik, yazma becerisi, yanlış çözümlemesi, Fransa

* MEB Kadıköy Alev Alatlı Blim ve Sanat Merkezi, zehratopal.zt@gmail.com

** Ege Üniversitesi, esraKANLI@gmail.com

İKİ DİLLİLİK VE YAPAY ZEKA: DİL ALAŞIMI TESPİTİ İÇİN KAVRAMSAL BİR MODEL ÖNERİSİ

Celile Eren Ökten* Neslihan Karakuş** Kerim Gedik***

Abstract

Bu çalışma, iki dillilik bağlamında dil alışımını teşvik eden ve öğrenme sürecini destekleyen yenilikçi bir yapay zeka modelini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılacak ve tematik analiz yöntemi ile veriler incelenecektir. Bu bağlamda, Türkçe eğitimi alanında uzman akademisyenlerden uzman görüşü alınacak ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenen bireylerle derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Görüşmelerden elde edilen veriler, tematik analiz yöntemiyle incelenecektir. Bu analiz sürecinde, dil alışımının oluşum dinamikleri ve bu süreçte bireylerin yaşadığı deneyimler detaylı bir şekilde değerlendirilecek, ortaya çıkan ana temalar belirlenerek bu temalar doğrultusunda kavramsal bir model oluşturulacaktır. Önerilen model, öğrencilerin dil kullanımlarını teşvik eden bir mentörlük sistemi sunacak, dilin doğal akışını ve kullanımını ön planda tutacaktır. Bu çalışma, iki dillilik ve yapay zeka alanında literatüre katkıda bulunarak, eğitim ve yapay zeka uygulamalarında yeni bir perspektif sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, modelin potansiyel kullanımları değerlendirilecek ve gelecekteki araştırmalar için sağlam bir temel oluşturulacaktır.

Keywords: İki Dillilik, Dil Alışımı, Yapay Zekâ, Eğitim Teknolojileri, Türkçe Eğitimi

* Milli Eğitim Bakanlığı, celileokten@gmail.com

** Yıldız Teknik Üniversitesi, neslihanoksuz61@gmail.com

*** Yıldız Teknik Üniversitesi, kerimgedik07@gmail.com

YABANCI DİL ÖĞRENİMİNDE ULUSLARARASI FONETİK ALFABESİ KULLANIMI VE ETKİLERİ

İlker Aydın* Betül Ertek**

Abstract

Yabancı dil öğrenimi, eğitim, dilbilim, psikoloji ve sosyoloji gibi çok disiplinli bir araştırma alanı olup, bireylerin dil edinimine yönelik motivasyonları anlamaya çalışan çeşitli çalışmaları da içermektedir. Ertek ve Süverdem (2020) bu bağlamda, günümüzün giderek daha fazla küreselleşen dünyasında bireylerin iletişim ihtiyaçlarının arttığını ve bu nedenle yabancı dil öğrenmenin artık sadece kişiler arası iletişim değil, aynı zamanda akademik ve profesyonel fırsatlar açısından da kritik bir beceri haline geldiğini vurgulamaktadır. Dil öğrenim sürecinde karşılaşılan zorlukların çoğunlukla sözcüksel ve sözdizimsel müdahalelerden kaynaklandığı düşünülse de (Karakaş, 2021), bu çalışmada fonolojik hataların da önemli bir engel teşkil ettiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Fonolojik müdahaleler, uzun vadede aşılması zor engeller oluşturarak öğrencilerin Fransızca öğrenim süreçlerini karmaşıktırmakta ve fonolojik kuralların öğrenimini geciktirmektedir. Özellikle Türkçe ve İngilizcenin Fransızca sesletimi üzerindeki etkileri, öğrencilerin dil öğrenme deneyimlerini olumsuz yönde etkileyen önemli unsurlardan biridir. Bu araştırma, Marmara Üniversitesi Fransızca Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören Türkçe anadil konuşuru öğrencilerin, İngilizce ve Türkçenin Fransızca dilinin fonolojik yapısı üzerindeki etkilerinin sebep olduğu müdahaleleri ve işbu müdahalelerin etkilerini incelemeyi hedeflemekte, ve de Fransız dili eğitimi ve fonoloji alanlarını ortak bir paydada birleştirmeye çalışarak, dil öğrenim sürecinde ortaya çıkan hataları yalnızca tespit etmekle kalmayıp, aynı zamanda bu sorunlara çözüm yolları üretmeyi amaçlamaktadır. Dolayısı ile, fonolojik müdahalelerin daha iyi anlaşılmasını ve dil öğretiminde bu müdahalelere yönelik daha etkili stratejiler geliştirilmesini sağlamaya yönelik çözümler bulmak da amaçlanmaktadır. Araştırmada, nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma bir araştırma yöntemi benimsenmiştir. 2022-2023 akademik yılının ilk yarısında Marmara Üniversitesi Fransızca Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören toplam 13 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Örneklem grubuna sunulan katılımcı formları ile katılımcıların Fransızca fonolojik sistemi hakkındaki görüşleri alınmış, daha sonrasında gerçekleştirilen ve kayıt altına alınan ön test aşaması sayesinde ise katılımcıların Fransızca sesletim esnasında yaptığı hatalar fonolojik transkripsiyonlar sayesinde belirlenmiş ve gruplandırılmıştır. Ön test ve son test arasındaki süreçte ise, öğrencilere dört hafta boyunca Fransızca fonolojik sistemi hakkında bilgi sağlayan dokümanlar sunulmuş ve bu belgeler bir araya getirilerek, temel fonolojik unsurları içeren bir kitapçık oluşturulması hedeflenmiştir. Son test aşamasında ise katılımcıların sesletim düzeyleri tekrardan kontrol edilmiş ve bir değişiklik olup olmadığı gözlenmiştir. Veri analizi sonucunda, öğrencilerin Fransızca sesletiminde yaşadıkları zorlukların

* Yıldız Teknik Üniversitesi, ilker.aydin@yildiz.edu.tr

** Marmara Üniversitesi, betul.ertek@marmara.edu.tr

önemli bir kısmının İngilizce bilgisiyle ilişkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yarısından fazlası, Fransızca sesletiminde karşılaştıkları zorlukların büyük ölçüde İngilizce bilgileriyle paralel olduğunu belirtmiştir. İngilizce ve Türkçenin yanı sıra, örneklem grubundaki öğrencilerin anadili olan Türkçenin de Fransızca sesletim üzerinde olumsuz etkileri olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan analizler, yalnızca İngilizce ve Türkçenin değil, aynı zamanda potansiyel olarak diğer yabancı dillerin de Fransızca sesletim düzeyinde negatif etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Özellikle Türkçe anadil konuşuru öğrenciler, fonolojik farkındalık eksiklikleri nedeniyle Fransızca sesletiminde sorunlar yaşamaktadır. Bu bulgular, yabancı dil olarak Fransızca öğrenen Türkçe konuşuru öğrenciler için fonolojik eğitimin önemini vurgulamaktadır.

Keywords: Fonoloji, müdahale, sesbilim, aktarım, Fransızca öğretimi, Türkçe konuşuru öğrenciler

FRANSIZCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI DİL OLARAK FRANSIZCA ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE ÇOKLU ZEKÂNIN YERİ VE DİKKATE ALINMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Merve Yazgı Enözel* Betül Ertek**

Abstract

Dil öğrenme ve öğretmede çok sayıda yöntemin ve bu süreçleri etkileyen faktörlerin varlığı, uzun süredir çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Zekâ denilince akla ilk gelen salt zekâ kavramı çoklu zekâ kuramı tarafından farklı boyutlarıyla ele alınmıştır (Armstrong, 1999; Campbell, 1999; Gardner, 1983, 1997; Hourst, 2006). Zekânın bir değil de birden fazla boyutta incelenmesini temel alan Gardner'in kuramı (1983), son yıllarda hem yararları hem de aldığı eleştirilerle pek çok araştırmanın konusu olmuş (Bümen, 2005; Saban, 2004) ve dikkatleri üzerine çekmiştir. Dolayısıyla, bu kavramın eğitimcilerin ilgisini çektiğini ve eğitim alanında çalışmalara ve araştırmalara konu olduğunu görmek mümkündür. Son yıllarda bireyselleştirilmiş zekâ türlerinin önemi vurgulanırken, Fransızca öğretmeni adaylarının konu hakkında yeterince farkındalıklarının olmadığı ve az sayıda çalışmanın ülkemizde bu konuyu ele aldığı görülmektedir. Araştırmanın amacı, Fransızca öğretmeni adaylarının, Fransızca öğretme ve öğrenmede çoklu zekânın sınıftaki yeri ve dikkate alınmasına ilişkin görüşlerini anlamak ve adaylar arasında, bu teorinin bir dilin öğretilmesi ve öğrenilmesi üzerinde olumlu etkileri olabileceğini konusunda bir farkındalık oluşturmaktır. Araştırmamız, Marmara Üniversitesi Fransızca Öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğretmen adaylarıyla 2023 yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmamızın örneklemi 16 Fransızca öğretmeni adayından oluşmaktadır. Bu konuyu ele almak için iki etaptan oluşan nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada öğretmen adaylarının zekâ tiplerinin belirlenmesi için sınıf ortamında, baskın zekâ profili belirleme testi uygulanmıştır. Bu testin sonucunda, katılımcıların baskın olan zekâ tipleri belirlenmiştir. İkinci aşamada ise altı açık uçlu sorudan oluşan çevrim içi bir anket, katılımcılara elektronik posta aracılığıyla gönderilmiştir. Katılımcıların anket sorularına verdiği cevaplar doğrultusunda konuyla ilgili sahip oldukları bilgiler saptanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların çoğu bu teoriyi daha önce duymuş olsalar dahi, yarısının baskın zekâ tipi hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Diğer yandan katılımcıların yarısı bu teorinin öğretmenler tarafından uygulandığı belirtirken, diğer yarısı uygulanmadığını söylemiştir. Buradan öğretmen adaylarının hepsinin bu teorinin teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca, öğretmen adayları gözlem ve test yöntemiyle gelecekteki öğrencilerinin baskın zekâ tipini belirleyeceklerini beyan etmişlerdir. Böylece katılımcıları bu kuram konusunda bilinçlendirdiğimizi söyleyebiliriz. Çünkü katılımcıların büyük çoğunluğu bu kuramı mesleğe başladıklarında ders içeriklerine uyarlayacaklarını belirtmişlerdir.

Keywords: Çoklu zekâ kuramı, eğitim, öğretim, yabancı dil olarak Fransızca, öğretmen adayları

* Marmara Üniversitesi, merve_yazgi@hotmail.com

** Marmara Üniversitesi, betul.ertek@marmara.edu.tr

KUZEY MAKEDONYA'DA İKİ DİLLİ ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: EĞİTİM POLİTİKALARI VE UYGULAMA MODELLERİ

Seyhan Murtezan İbrahimi*

Abstract

Dil kültürün taşıyıcısı olarak kimlik oluşumunda elzem bir vasıta görevi görmektedir. Çok dilli ve çok kültürlü ortamlarda yaşayan azınlık toplulukları dil ve kültürler sürekliliğinin sağlanmasında çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Azınlık toplulukların dil ve kültür sürekliliklerinin sağlanmasında sivil toplum kuruluşları ve dernekler önemli bir rol üstlenmektedir. Çok dilli ve çok kültürlü bir yapıya sahip olan Kuzey Makedonya'da yaşayan Türkler büyük bir oranda iki dilli olarak yaşamlarını sürdürmektedir. Bu çalışma, Kuzey Makedonya'daki iki dilli çocuklara Türkçe öğretiminde sivil toplum kuruluşları (STK) ve derneklerin oynadığı rolü, eğitim politikaları ve uygulama modelleri çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. İki dilli çocukların ana dil becerilerini geliştirmeleri, kültürel kimliklerini korumaları ve Türkçeye olan bağlılıklarını sürdürmeleri açısından STK'ların sağladığı eğitim programları büyük önem taşımaktadır. Çalışmada, STK'ların Türkçe öğretimi alanında geliştirdiği projeler, bu projelerin öğretmen eğitimleri üzerindeki etkisi ve ders materyallerinin hazırlanması gibi başlıklar ele alınacaktır. Bunun yanı sıra, derneklerin yerel eğitim politikalarına olan katkısı ve çocukların Türkçe dil becerilerini destekleme amaçlı geliştirdikleri sürdürülebilir uygulama modelleri değerlendirilecektir. Çalışma, bu alandaki literatürün yanı sıra sahadan elde edilen verilerle desteklenerek, iki dilli eğitimin güçlendirilmesi adına STK'ların sunduğu olanaklara ışık tutmayı hedeflemektedir. Çalışmada Kuzey Makedonya'da Türkçe alanında faaliyet gösteren derneklerin incelenmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırma modeline uygun olarak hazırlanan araştırma durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kuzey Makedonya'da Türkçe alanında faaliyet gösteren dernekler oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler doküman analizi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda Kuzey Makedonya'da Türk Kültürü ve Türkçe alanında faaliyet gösteren derneklerin çoğunlukla Üsküp'te bulunduğu tespit edilmiştir. İki dilli çocukların ana dil becerilerini geliştirmeleri, kültürel kimliklerini korumaları ve Türkçeye olan bağlılıklarını sürdürmeleri açısından STK'ların sağladığı eğitim programları büyük önem taşıdığı bulgusu saptanmıştır.

Keywords: Kuzey Makedonya, iki dilli eğitim, Sivil Toplum Kuruluşları, Türkçe, kültürel kimlik

* Uluslararası Balkan Üniversitesi, smibrahimi@ibu.edu.mk

MIXED LANGUAGE IN BILINGUAL- INTERCULTURAL CONTEXT: SOCIOLINGUISTIC ASPECTS IN TURKISH-GERMAN YOUTH CULTURE (ON MODERN COMMUNICATION PLATFORMS)

Cuma Kazancı *

Abstract

In this lecture, a short outline of questions related to bilingualism, especially in the field of “sociolinguistics”, will be discussed on the basis of selected examples of the Turkish-German mixed language. The phenomenon of interculturality in bilingual speech communities is a topic in sociolinguistic studies of mixed language and it plays an important role with respect to the lifestyle of young Turkish people in Germany. This mixed language develops in its own linguistic forms. Different parts of speech are borrowed from the donor language and, at the same time Turkish words are inserted into new German contexts: here we are dealing with transformations which are initiated by linguistic transferences, involving transfer problematics and interferences. The Turkish-German mixed language is in a continuous process of code-switching. During this code-switching/code-mixing new mixed linguistic forms develop in the context of intercultural interaction. In this process the original linguistic identity of the speaker is defined and formed anew. I will discuss some selected examples of mixed forms in regard to new knowledge about linguistic identity in youth culture and its sociolinguistic development.

Keywords: Transfer problematics, interferences, intercultural interaction, code-mixing and code-switching

* Georg-August-Universität Göttingen Seminar für Turkologie und Zentralasienkunde, ckazanc@gwdg.de

İKİ DİLLİLİK, ENTEGRASYON VE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK: FRANSA ÖRNEĞİ

Fatma Çakır*

Abstract

Araştırmanın amacı, göç yoluyla Fransa'ya gelmiş ve buradan dönmeyi düşünmeyen kuşaktan ziyade, ikinci bir kültür varlığı ve Birliği sağlamaya çalışan, öte yandan Fransız kültürünü benimsemiş, hakkında fazla bilgimiz olmayan ikinci ve üçüncü kuşak Türk asıllı Fransız vatandaşlarından bahsetmek böylece göçmen insanların nasıl bu Çokkültürlülüğü oluşturdukları gerçeğini ortaya koymaktır. Paris bölgesinde seçilen 3 çalışma grubuyla yapılan görüşmelerin sonucunda benzer tespitler elde ediliyor: Fransa'da "Franko-Türk" olmak iki dile hakim olmayı ve iki ülkeye aynı derecede sahip çıkmayı, Entegrasyon ve Aidiyet hissiyatları birbirine bağlı olduğu için tartışma konusu olmuştur. Öte yandan, günlük hayatta, işyerinde, okulda ve hatta 3. Kuşaklar için evde dahi Fransızca iletişim dili olduğundan dolayı Türkçe kullanımı giderek azalmakta, ve bu sebepten ötürü Avrupa 'daki gelecek nesillerin Türkçeyi daha az kullanması söz konusu. Bu durumda Türkçe ve Türk Kültürü dersleri ve sivil toplum kuruluşların çalışmaları fazlasıyla önem arz etmektedir.

Keywords: İkidillilik, entegrasyon, çokkültürlülük, Fransa

* Paris, f-cakir@live.fr

İTALYA'DA İKİ DİLLİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE ANA DİLİ OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Duygu Er Quilichini*

Abstract

Bu çalışmada İtalya Birliği'nin sağlanmasından günümüze kadar olan süreçte İtalya'da yürütülen iki dilli eğitim politikaları ile azınlık/göçmen dillerin eğitime dönük politikalar ele alınmaktadır. Araştırmada azınlık/göçmen dil politikaları bağlamında Türkçenin İtalya'da ana dili olarak öğretiminin güncel durumu da değerlendirilmektedir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler doküman analizi deseniyle elde edilmiştir. Çalışmada İtalya'da yürütülen iki dilli eğitim politikalarına dönük teorik bilgilerin yanı sıra kimi iki dilli eğitim uygulamaları ve azınlık/göçmen dillerinin ana dili olarak öğretildiği eğitim modellerine yer verilmektedir. Elde edilen veriler sonucunda İtalya'da İtalyanca dışında on iki etnik dilin (Arnavutça, Katalanca, Hırvatça, Fransızca, Franko-Provensal dili, Fiuliano dili, Almanca ve diyalektleri, Yunanca, Ladino, Oksitanca, Sardunyaca, Slovence) İtalyan Anayasası tarafından tanındığı; İtalya'da bazı göçmen dillerin ana dili olarak öğretiminin örgün eğitim kapsamında veya göçmen toplumların yaşadığı belediyelere bağlı eğitim-kültür ofislerinin inisiyatifinde yürütüldüğü; İtalya'da Türkçenin ana dili olarak öğretiminin hem Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı öncülüğüyle örgün eğitim kurumlarında hem kimi belediye, sivil toplum kuruluşu ve ailelerin teşebbüsleriyle yürütüldüğü tespit edilmiştir. İtalya özelinde ele alınan bu çalışmanın dünyada ve Avrupa'da iki dilli eğitim politikaları ve uygulamaları alan yazınına katkı sunması beklenmektedir.

Keywords: İtalya, iki dillilik, iki dilli eğitim politikaları, ana dili olarak Türkçe öğretimi

* Bosphorus Academy, duygu_er09@hotmail.com

USE OF VIRTUAL REALITY APPLICATIONS IN TEACHING TURKISH ARCHITECTURAL CULTURE IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

Mesut Gün* Mustafa Barış Baştürk** Elif Alkan***

Abstract

The use of new generation technologies in language acquisition is increasing day by day. The reasons for the widespread use of new generation technologies in language acquisition are that they increase the learning motivation of individuals, enable individuals from different cultures to come together more easily on a common denominator and eliminate the lack of self-confidence in learning a new language. Learning the culture of the language is also of great importance in learning a new language. Architectural features are one of the cornerstones of this culture. This study examines the use of virtual reality (VR) applications in teaching Turkish architecture in teaching Turkish to foreigners. Within the context of the research, the application named 3D Mekanlar was analyzed in depth by using document analysis and descriptive analysis methods. The 3D Mekanlar application allows users to explore in detail the architectural structures that have an important place in Turkish and Islamic culture in a virtual environment. The aim of the study is to evaluate and analyze the contribution of Turkish architecture to the language acquisition process of individuals learning Turkish as a foreign language and the effectiveness of virtual reality technologies in increasing their cultural awareness. In this context, the content and functionality of the 3D Spaces application were analyzed through document analysis method and the place and effects of the application in educational processes were analyzed through descriptive analysis method. The results of the study revealed that virtual reality applications are an important tool in foreign language teaching, especially in visually and culturally diverse subjects such as architecture. The 3D Mekanlar application allows users to experience Turkish architecture in a detailed and interactive way, making language learning more interesting and effective. Moreover, it was found that these types of applications support cultural learning, enabling language learners to better comprehend the cultural context. In conclusion, this study emphasizes the potential of virtual reality technologies in foreign language teaching and in creating cultural awareness. In this context, educators and language teaching specialists integrating virtual reality technologies into their teaching processes can provide great benefits in terms of language acquisition and cultural learning.

Keywords: Virtual Reality, Turkish Architecture, Teaching Turkish to Foreigners

* Mersin Üniversitesi, mesutgun@mersin.edu.tr

** University of Duisburg-Essen, barisbasturk8@gmail.com

*** Mersin Üniversitesi, ealkaann@gmail.com

THE IMPACT OF BILINGUAL EXPERIENCE ON SELF-REGULATION DEVELOPMENT IN EARLY CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW

Meral Seker* Sophie Kern**

Abstract

As a multifaceted construct that plays a significant role in cognitive, psychological and social development in early childhood, Self-Regulation (SR) refers to the ability to actively plan and modulate behaviours operating across multiple levels of function in pursuit of a goal. SR has been found to have significant correlations with multiple positive outcomes such as academic success, development of language skills, psychological and physical health, and social competence (e.g., Bialystok & Martin, 2014; Chen et al., 2022; Hosch et al., 2022). Among the significant variables affecting SR strategy development, research indicate that early childhood bilingualism has a significant role in children's development of specific strategies. In this respect, the aim of the study is to compile the indicators of SR strategies impacted by linguistic state (i.e., being bilingual or dual-language learner) of children in preschool age. Adopting systematic review research design, the study reports the results obtained from the review of the articles (N=42). Highlighting the significance of bilingual experience in early childhood, the findings indicate varying degrees of casual relationship between children's linguistic state and SR development in this period (Alfonso & Lonigan, 2021; Bohlmann et al., 2015; Chen et al., 2022; Mehrani & Zabihi, 2017; Melzi et al., 2017; Williams et al., 2019). Considering that the development of the strategies during this period is essential for later academic, social, and personal development, the findings of the present study are meant to lead to further discussions and research on the role of linguistic experiences in SR development in early childhood.

Keywords: Early childhood, early childhood bilingualism, self-regulation, strategy, indicators, strategy development

* Alanya Alaaddin Keykubat University; Laboratoire Dynamique Du Langage, CNRS - Université Lumière Lyon 2, meral.seker@alanya.edu.tr

** Laboratoire Dynamique Du Langage, CNRS - Université Lumière Lyon 2, sophie.kern@univ-lyon2.fr

SURİYELİ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ANA DİLİ TÜRKÇE OLAN VE OLMAYAN İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLK OKUMA YAZMA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Sümeyra Akkaya*

Abstract

Farklı kültürlerin tanınmasını sağlayan, iletişim ve sosyal becerileri geliştiren, bireye farklı kariyer olanakları sunan, bilişsel ve duyuşsal becerileri geliştiren iki dilli olma durumu; eğitim sistemi, aile ve öğretmen faktörlerinden kaynaklı nedenlerle dezavantajlı durumlar oluşturabilmektedir. Özellikle birey ikinci dilini ilkokula başlama süreci ile öğreniyorsa bu durum sosyal baskı ve dışlanma ile birleşince bireyde zorlanma ve özgüven kaybı gerçekleşebilir. İlk okuma yazma süreci ana dili Türkçe olan öğrenciler de dahil olmak üzere hazır bulunuşluk, erken okuryazarlık becerileri gerektiren ve devamında uyum sağlanması gereken bir süreçtir. İlk okuma yazma süreci dil karışıklığı, alfabe farklılığı gibi etkenlerle birlikte daha da zorlaşabilmektedir. Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle Türkiye’ye göç eden üç milyondan fazla kişi geçici koruma altındadır. Geçici koruma altında olan nüfusun eğitime devam eden kısmı okul öncesinden lisansüstü eğitime uzanan geniş bir eğitim yelpazesi içinde yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı Suriyeli Sınıf Öğretmeni adaylarının ana dili Türkçe olan ve olmayan ilkokul 1. Sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma süreçlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 2024-2025 eğitim- öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği lisans programına ve Öğretmenlik uygulaması 1 dersi stajına devam eden Suriyeli 10 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış ve içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın raporlaştırma süreci devam etmektedir, bulgu ve sonuçlara tam metinde yer verilecektir.

Keywords: Sınıf öğretmeni adayları, İki dillilik, İlk okuma yazma öğretimi

* İnönü Üniversitesi, smyrkky@gmail.com

TÜRKÇE BİLGİLENDİRİCİ METİNLERDE EDİLGEN KULLANIMI: ANADİLİ KONUŞUCULARI, YABANCI DİL ÖĞRENCİLERİ VE YAPAY ZEKA ÜRETİMLERİ

Emine Oflaz Köleci*

Betül Çetin**

Funda Uzdu Yıldız***

Abstract

Dil öğretimi alanında, dil öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin araştırmaların yanında öğrencilerin üretimlerinden yola çıkılarak yapılan çalışmalar önem taşımaktadır. Son dönemde yapay zeka araçlarının dilsel üretimleri ile ilgili çalışmaların sayısı da artmaktadır. Öğrenci üretimleri ve yapay zeka araçlarının üretimlerinin karşılaştırılması hem dil öğretiminde yapay zeka araçlarının rolüne yönelik saptamalar ortaya koyması hem de yapay zeka üretimlerinin, anadili konuşucularının üretimleri ile benzerlik ve farklılıklarının betimlenmesi açısından önemlidir. Nitel araştırma özelliği taşıyan bu çalışmada, DEDAM’da Türkçe hazırlık eğitimini tamamlamış ileri düzey Türkçe öğrencilerinin ürettikleri bilgilendirici metinler, Dilbilim Bölümü lisans öğrencilerinin ürettikleri bilgilendirici metinler ve yapay zeka tarafından oluşturulmuş bilgilendirici metinler, edilgen yapının kullanımı açısından karşılaştırılmıştır. Öğrencilerden yazmaları istenen bilgilendirici metinlerin konusu “Yapay Zekanın Hayatımıza Olumlu ve Olumsuz Etkileri” olarak belirlenmiştir.

Keywords: Bilgilendirici metin, edilgen yapı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma, yapay zeka üretimleri

* Dokuz Eylül Üniversitesi, emine.oflaz@deu.edu.tr

** Dokuz Eylül Üniversitesi, betul.cetin@deu.edu.tr

*** Dokuz Eylül Üniversitesi, funda.uzdu@deu.edu.tr

İKİ DİLLİLERE SÖZ EDİMLERİNİN AÇIK VE KARŞILAŞTIRMALI (TÜRKÇE - FRANSIZCA) ÖĞRETİMİ İÇİN YAPAY ZEKADAN YARARLANMA

Cansu Aksu Raffard* Duygu Ak Başoğlu** Berkay Sergen Ak***

Abstract

Yapay zeka (AI), "bir bilgisayarın insan zekasıyla yaygın olarak ilişkilendirilen görevleri yerine getirme yeteneği" olarak tanımlanmaktadır (<https://www.britannica.com/>). Bu özelliklerinden dolayı günümüzde askeri, sağlık, mühendislik, eğitim vb. birçok alanda kullanımı yaygınlaşmaktadır. Öyle ki yapay zeka, 2025 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık programında da (<https://www.sbb.gov.tr/>) ilgili alanlar bünyesinde dijital dönüşüm bağlamında kendine önemli bir yer bulmuştur. İlgili programda öğrenci ve öğretmenlerin beceri temelli eğitim bağlamında dijital becerilerinin geliştirilmesine yönelik planlamalar da yapılmış, öğrenme-öğretme ile ders malzemesi ve ölçme-değerlendirme aracı geliştirme süreçlerinde yapay zekadan yararlanılacağı belirtilmiştir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (2001, 2020) dil öğrenmeyi, hedef dili kullanmakla eş tutar. Bu bağlamda dil öğrencileri iletişimsel dil becerilerini işleterek eylemler gerçekleştirirler. İlgili eylemleri gerçekleştirirken gerçek yaşam durumlarına dayalı çeşitli ve farklı iletişim ortamını yansıtan dil görevleri ile karşılaşp bu görevleri etkileşim kurarak tamamlayarak hedef dilde üretim sağlarlar. Bu tür bir eğitim "öğrencilerin dilbilgisel yapılarla ilgili eylem-odaklı ve göreve yönelik etkinliklerle, iletişimsel ortamda, dilin edimsel boyutunun öncelendiği bir dil öğretim sürecinden geçmelerini" gerektirir (Aksu Raffard, 2018, s. 47). Dolayısıyla bu noktada dil öğrenme ve öğretim sürecinde söz edimlerinin, çeşitli iletişim durumları dikkate alınarak gerçekleştirilmesinin ön plana çıktığı açıktır. İlişkili olarak ders malzemeleri ve görevler de bireyin iletişim amacı ve sözcelerinin taşıdığı anlamlar ile sözceleme koşulları ve bağlamlar dikkate alınarak tasarlanır; çünkü bir sözcenin bilgi verme, söz verme, emretme, uyarı vb. edimlerden hangisini amaçlayarak üretildiğini anlamlandırabilmek için iletişim ortamının yani bağlamın değerlendirilmesi gerekmektedir (Onursal Ayırır, 2016). Böyle bir öğrenme-öğretme süreci, hedef dilde farklı iletişim durumları dikkate alınarak üretimi de destekleyecektir. Dolayısıyla yabancı/ikinci dil öğrenme ve öğretme sürecinin temelinde söz edimlerini gerçekleştirme bulunmaktadır. Öte yandan bu kullanım alanları ile iletişim durumları dillere göre farklılaşabilmektedir. Bu gerekçeyle söz edimlerinin açık ve karşılaştırmalı olarak öğretimi bir yöntem olarak benimsenmiştir. Çalışmada yukarıda sıralanan gerekçe ve önem doğrultusunda dil öğrenci ve öğreticilerine söz edimlerinin iki dillilik bağlamında Türkçe ve Fransızca karşılaştırmalı ve açık olarak öğretimine yönelik yapay zeka destekli bir ChatBot geliştirilmesi amaçlanmıştır. ChatBot, Google'ın yapay zeka uygulaması Gemini Flash 1.5 kullanılarak geliştirilecek; ayrıca C# programlama dili ile desteklenecektir. Geliştirilen ChatBot için alanyazından hareketle Türkçe rica, öneri, kabul ve ret söz edimlerinin kullanım alanlarını karşılayan veri seti hazırlanacak, ChatBot bu veri seti doğrultusunda eğitilecektir. Fransızca yani karşılaştırmalı öğretim bağlamında ise botun kendi veri setinden yararlanılacaktır. Çalışmada öğrenim ve öğretim bağlamında bota nasıl sorular sorulabileceği, yani

* Paris Yunus Emre Enstitüsü, cansu.aksu@yee.org.tr

** İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, duygu.akbasogul@iuc.edu.tr

*** İstanbul Beykent Üniversitesi, berkaysergenak@gmail.com

botun nasıl çalıştırılacağı hakkında örneklendirmeler yapılacaktır. Böylelikle istek, rica, öneri vb. açısından söz edimlerine yönelik çeşitlilik sağlanacaktır. İlgili ChatBot'un; söz edimlerinin açık ve karşılaştırmalı olarak öğrenim ve öğretimine yönelik dil ğrenci ve öğreticileri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Keywords: İki dillilere Türkçe ğretimi, söz edimleri, açık ve karşılaştırmalı ğretim, yapay zeka

İKİ DİLLİLİK VE DUYGUSAL ENTEGRASYON

Derya Ölcener Ariburnu*

Abstract

“Dil dünyayı resmeder” Ludwig Wittgenstein Tractatus eserinde bu ünlü düşüncesini ileri sürmüştür. İnsan dünyada olup biten her şeyi dil aracılığı ile betimleme eğilimindedir. Ancak bu resmin içindeki eksiklik duyguların ifadesidir. Dil çoğu zaman duyguların anlatımında eksik kalmaktadır. Bu eksiklik ise dünyayı tanımlama ve anlamlandırma süreçlerinde bireyi çatışma ve bunalıma sürükler. Birbirinden farklı dillerin gramatik yapıları düşünce dünyasını ve sınırlarını belirler. Ancak duygular böylesi sınırlara sahip değildir. Aksine dilin sınırlarını aşan bir yapıya sahiptir. Böylece dilin yapısal olanaklarıyla dünyayı resmederken, anlatım yolu ile dışı vuramadığımız duyguların dünyasında kayboluruz. Özellikle iki dile sahip veya anadilinin yanı sıra yeni bir dil öğrenmeye çalışan çocuk, genç veya yetişkin bireyler bu gerilimin tam da ortasında kalmaktadır. Dil öğrenimi ve öğretimine bu sebepten dolayı oldukça dikkat edilmesi ve özen gösterilmesi gerekmektedir. Almanya’da entegrasyon sınıflarında farklı kültürlere sahip Türk, Suriye, Ukraynalı ve Balkanların çeşitli ülkelerinden gelen genç öğrenciler ile yapmış olduğumuz nicel çalışmalar, öğrencilerin ikinci bir dili öğrenirlerken, kendi duygularının ifadesinde zorlandıklarını ve çatışma yaşadıklarını gösterdi. İki dile sahip olmak aynı zamanda bir olay ve durumu iki farklı duyguda algılamak demektir. Dil, kültürü içinde barındırır ve farklı kültürde olan kimseler olay ve durumlar karşında farklı tepkiler verir. Bir dili öğrenmek, dolayısı ile iki farklı kültürü de öğrenmeyi ve benimsemeyi gerektirmektedir. Çoğu öğrenci dil öğrenme aşamasında bu farklılıkları içsel olarak reddetmektedir. Bu da dil ve kültüre karşı tepki geliştirmeye sebep olabilir. Örneğin çocuğun evde konuşmaması, kendi anadilini reddetmesi, agresyon, aile bireyleri veya okul arkadaşları ile çatışma gibi davranışlara sebep olmaktadır. Bundan dolayı entegrasyon sadece dil öğretimine dayanmamalıdır. Sanatın derslerde kullanımı, özellikle dil eğitiminin yanı sıra duygusal karmaşayı önleme özelliğine sahiptir. Bu çalışmada Entegrasyon hazırlık sınıflarında gerçekleştirdiğimiz dil eğitiminin yanı sıra Logos ve Estetiğe dayalı projelerin, dilsel ve kültürel çatışmaları nasıl önlediği ve azalttığı konularına değinilecektir. Aynı zamanda iki dilliliğin getirisi olan duygusal karmaşanın sanat yolu ile nasıl keskin bir biçimde düzenlenerek, ifade edilebildiği yapılan somut çalışmalar ile gösterilecektir. Entegrasyon döneminde bu çalışmaların hem okul çevresi hem de aile bireyleri ile olan ilişkilerde nasıl iyileştirici bir etkiye sahip olduğu konusu tartışılacaktır.

Keywords: Entegrasyon, Duygu, Dil, İkidillilik, Eğitim

* Rolf-Benz- Schule, deryaolcener@gmail.com

İKİDİLLİ ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN METİNLERDE KULLANILMAMASI GEREKEN BAZI TEMALAR

Mustafa Akil Yağimli* İsmail Güleç**

Abstract

Türkiye Cumhuriyeti'nin, 1950'li yıllarda başlayıp 1960'lı yıllardan sonra yoğunlaşan ve bugün yaklaşık 5 milyonu bulan yurtdışındaki nüfusu, başlangıçtan günümüze yeni yerleştiği yerde doğal olarak kendine özgü bir yaşam kurduğundan kendi öz dinamikleri ve bulunduğu yerin mevcut şartlarının birleşimi ile önce kendi sosyolojisini oluşturmuş, daha sonra da yaşam şekline bağlı olarak oluşturduğu bu sosyoloji, değişim boyutu bazı başlıklarda az bazı başlıklarda çok olmak üzere, her nesil ile birlikte baş döndürücü bir hızla dönüşüm geçirmiştir. Yurtdışında yaşayan ikidilli Türk çocuklarına yönelik hazırlanan ders kitaplarının da dil, içerik, konu, tema vb. birçok bakımdan bu sosyolojik değişime paralel olarak yenilenmek zorunda kaldıkları görülmektedir. Bu çalışmada, ağırlıklı olarak Almanya'nın temsil ettiği gelişmiş Batı Avrupa'da kullanılan Türkçe/Türk kültürü ders kitapları incelenmiş, oralara özgü oluşan ve zaman içerisinde değişim gösteren sosyolojik yapıya bağlı olarak kitap sayfalarında yer almaması gereken bazı konu ve temalar ile ilgili tespitler ele alınıp değerlendirilmiştir.

Keywords: Yurtdışı Türkleri, İkidillilik, Materyal, Sosyolojik Değişimler

* Milli Eğitim Bakanlığı, makilyagimli@gmail.com

** İstanbul Medeniyet Üniversitesi, isgulec@gmail.com

BULGARİSTAN'DA DİJİTALLEŞEN TÜRK EDEBİYATI EKSENİNDE İKİ DİLLİ NÖBETTEPE DERGİSİ'NİN İNCELENMESİ

Mumin Aliov*

Abstract

Bu çalışmada Bulgaristan'da yaşayan Türk milletinin iki dillilik ekseninde geliştirdiği edebî ifade biçimlerini, dijitalleşen edebiyat ve kültürel temsili Nöbettepe dergisi örneğini üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Yayın hayatına 2018 yılında başlamış olan Nöbettepe dergisi günümüzde Bulgaristan Türk edebiyatının en önemli güncel temsillerinden biridir. Dergi, iki dilde yayımlanan özgün içerikleriyle Bulgaristan Türk milletinin edebî ve kültürel belleğini muhafaza etme, bu hafızanın genç nesillere aktarma ve bölgedeki ana dilde edebî üretimin sürekliliğini sağlama misyonunu taşımaktadır. İçeriklerin Türkçe ve Bulgarca olarak iki ayrı dilde sunulması, ülkedeki çok dillilik ve çok kültürlülüğe özgün bir katkı sağlamakta ve bu iki dildeki içeriklerin orijinal hâllerinde okuyucuya ulaştırılmaktadır. Ayrıca bu çalışmada bütüncül bir bakış açısı oluşması adına Bulgaristan Türk edebiyatının tarihî devirlerine de değinilmektedir. Genel olarak Bulgaristan Türk edebiyatının tarihsel gelişim süreci üç dönemde ele almakta ve bu devirlerin toplumsal ve politik dinamikleri dikkate alınarak takdim edilmektedir. Çalışmaya dâhil edilen ve 1878-1944, 1944-1989 ile 1990 sonrası olarak ayrılan bu süreçler, Bulgaristan Türk edebiyatı bağlamında gerçekleşen dil dönüşümlerinin incelenmesinin yanında Türkçe eserlerin muhteva ve biçim yönünden çeşitlenmesine ilişkin bulguları da sunmaktadır. Bu bağlamda Nöbettepe dergisinin Türkçe ve Bulgarca içerik sunarak Bulgaristan'da yaşayan Türk milletinin kültürel ve dilsel kimliğini muhafaza etme gayesi taşıdığı saptanmaktadır. Derginin ilk sayısında editör Kadriye Cesur'un kaleme aldığı metinde, iki dillilik olgusunun ve çok kültürlü bir ortamda yetişen bireylerin edebî ihtiyaçlarına vurgu yapılması da bölgedeki iki dilliliğin önemine vurgu yapmaktadır. Ayrıca dijitalleşmenin beraberinde getirmiş olduğu avantajlarla birlikte derginin dijital ortamda daha geniş kitlelere ulaşmasının önü açılmış ve iki dillilik bağlamında Bulgaristan Türk edebiyatının gelişimine de dikkat çekilmiştir. Dijital yayıncılık, okuyucu-yazar etkileşimini artırarak edebî ürünlerin farklı coğrafyalara ve milletlere ulaşmasına olanak sağlamaktadır. Nöbettepe, Bulgaristan'da yaşayan Türk yazarların eserlerine yer verirken, Türkiye, Balkanlar ve diğer bölgelerdeki Türk edebiyatı üreticilerinin katkılarını da içermektedir. Derginin iki dilli olarak yayımlanması Bulgaristan Türk edebiyatının ulusal sınırlarını aşarak uluslararası bir kimlik kazanmasına katkıda bulunmaktadır. İçerik yönünden de incelenen dergide şiir başta olmak üzere öykü, deneme ve biyografi gibi çeşitli türlerde metinlere yer verildiği tespit edilmiştir. Nöbettepe, bu yönüyle sadece bir yayın organı değil, aynı zamanda genç ve usta yazarları buluşturan bir sanat ve kültür platformudur. Dolayısıyla, derginin Bulgaristan Türk kültürü ve edebiyatını koruma ve yaygınlaştırma amacına ek olarak, iki dilli bir edebî miras oluşturma yolunda attığı adımlar önem arz etmektedir. Nitel araştırma modeli ile yürütülen bu çalışmada verilere ulaşmak için doküman analizi ve verilerin incelenmesinde ise içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak Nöbettepe dergisinin bölgede hâkim olan iki dilin de edebî açıdan gelişmesinde büyük bir role sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Keywords: Bulgaristan, iki dillilik, dijitalleşen edebiyat, Nöbettepe dergisi

* Uluslararası Balkan Üniversitesi, mumin.aliiov@ibu.edu.mk

KUZHEY MAKEDONYA'DA GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İKİ DİLLİLİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Serdar BAŞUTKU*

Abstract

Balkan coğrafyası, tarih boyunca bölgede varlığını koruyan Türk nüfusun yanı sıra farklı etnik kökenlerdeki bireyler için de Türkçenin kuşatıcı, bütünleştirici ve kaynaştırıcı rolünün olduğu bir coğrafyadır. Türkçe, özellikle Kuzey Makedonya'da farklı etnik kökenden gelen insanlar arasında kültürel bağ vazifesi görmektedir. Kuzey Makedonya, yoğun biçimde görülen etnik farklılıkların oluşturduğu nüfusu nedeniyle çok dilli eğitim sistemine sahiptir. Ülkede farklı etnik grupların ana dillerinde eğitim hakkının sağlanması ve uygulanmasıyla ilgili Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi 25 Temmuz 1996'da imzalanmış, 10 Nisan 1997'de parlamento tarafından kabul edilerek 1 Şubat 1998'de yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Kuzey Makedonya'da yalnız Türkçe eğitim öğretim veren okullar bulunduğu gibi, farklı dillerde eğitim verilen okullarda Türkçe öğrenci yoğunluğuna bağlı olarak eğitim öğretimin Türkçe gerçekleştirildiği sınıflar da bulunmaktadır. Yaşanılan sorunların ortaya konulmasında ve eksikliklerin giderilmesinde, bölgede Türkçe derslerinin uygulayıcısı olarak görev başındaki öğretmenlerin görüşlerine başvurulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Kuzey Makedonya'daki ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe dersi öğretmenlerinin iki dillilik olgusuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla bölgede görev yapan 72 Türkçe öğretmenin görüşlerine başvurulmuş; görüşmenin sonuna kadar sürecin devam ettirilmesinde gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurulduğu için çalışma grubunda 50 Türkçe öğretmeni yer almıştır. Nitel yöntemle yapılandırılan bu araştırmada, verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formundan, çözümlenmesinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. İki dilli eğitim öğretim ortamlarında görev yapan öğretmenlerin iki dillilik olgusunu çeşitli yönleriyle değerlendirmesinin yanı sıra yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini de içeren bu araştırmanın ihtiyaç duyulan Türkçe öğretim programı ve ders materyali üretim çalışmaları için de yararlı olabileceği belirtilebilir.

Keywords: İki dillilik, Kuzey Makedonya, Türkçe öğretimi

* Uluslararası Balkan Üniversitesi, serdarbasutku@hotmail.com

İKİ DİLLİ ÇOCUKLAR ÜZERİNE BİR ÇOCUK EDEBİYATI İNCELEMESİ: BİZİM SOKAĞIN ÇOCUKLARI

Berna Beyoğlu* Banu İsmaili**

Abstract

Kuzey Makedonya, çokkültürlü yapısıyla farklı etnik grupların bir arada yaşadığı ve kültürel zenginliğin günlük yaşama yansıdığı bir ülkedir. Ülke sınırları içinde Makedon, Arnavut, Türk, Boşnak, Roman ve Sırp gibi birçok topluluk bir arada yaşamaktadır. Kültürel çeşitlilik günlük hayata yansımaktadır. Bölgede yaşayan bireyler genellikle iki veya çok dillidir. Kuzey Makedonya’da yaşayan Türkler bu çok dilli ve çokkültürlü yaşamın bir parçasıdır. Ülkede Türkçe eğitim olanağı bulunmakta, Türkçe yayınlar yapılmakta ve böylece Türk edebiyatı gelişim göstermektedir. Bu kapsamda Necati Zekeriya, Kuzey Makedonya’da Türkçe çocuk edebiyatının önemli temsilcilerinden biri olarak belirtilebilir. Zekeriya’nın “Bizim Sokağın Çocukları” adlı eseri; Türkçe, Makedonca ve Arnavutça olarak basılmıştır ve hedef kitlesinde yer alan Kuzey Makedonya’da yaşayan çocukların da en az iki ya da üç dilli çocuklar olduğu belirtilebilir. Bu çerçevede araştırma, Necati Zekeriya’nın “Bizim Sokağın Çocukları” adlı kitabında yer alan hikâyelerin konu, dil ve anlatım, kültürel öğeler kapsamında incelenmesi amacıyla yapılandırılmıştır. Nitel biçimde yapılandırılan araştırmada, kitabı oluşturan toplam otuz beş hikâye içerik analizi aracılığıyla çözümlenmiştir. Hikâyelerin kurgusunda, iki dilli çocukların bir arada yaşadığı bir sokaktaki çokkültürlü ortam göze çarpmaktadır. Yazarın karakterler aracılığıyla arkadaşlık, hoşgörü, yardımseverlik gibi değerlere duyarlılık oluşturabilecek konu seçimlerini öncelediği belirlenmiştir. Araştırmada hikâyelerin konularının yanı sıra dil ve anlatım özellikleri ile kültürel öğeler bakımından yazarın kurguda çokkültürlü sokak ortamını nasıl tasvir ettiği, bu ortamda hangi kültürel öğelere değindiği incelenmiştir.

Keywords: Balkan çocuk edebiyatı, iki dillilik, çokkültürlülük

* Uluslararası Balkan Üniversitesi, beyoglu.berna@ibu.edu.mk

** Uluslararası Balkan Üniversitesi, ismaili.banu@ibu.edu.mk

İKİ DİLLİ VE İKİ KÜLTÜRLÜ BİREYLERDE SOSYOKÜLTÜREL YETERLİK

Zeynep Şule Zengin*

Abstract

İki dilli bireyleri, iki farklı dili günlük hayatta zorlanmadan kullanan, iki dilde de yeterli olan bireyler olarak tanımlayan Deprez (2012) ve Grosjean (2015), iki dilli bireylerin iki dillerini de kullanırken dilin günlük hayatta iletişimi sağlayan işlevsel boyutu üzerinde durmuşlardır. Bireylerin günlük hayatta etkili iletişim kurabilmeleri için belli seviyede sosyokültürel yeterliklerinin olması gerekir. Birey kültürel bilincin oluşmasıyla bu yeterliğe sahip olur. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ) kültürel bilince dair amacını; günlük yaşam, yaşam koşulları, kişiler arası ilişkiler, değerler, inançlar ve tutumlar, beden dili ve sosyal ve geleneksel davranışları kapsayan sosyokültürel bilgi ile kültürlerarası bilinç geliştirmek şeklinde ifade eder. İki dilli bireylerin iki kültürlü olduğu düşünüldüğünde bireylerde kültürel bilinci geliştirmek, bireye dil öğreniminde ve topluma ve sosyal hayata uyumda beklenen konfor alanını sağlayacaktır. Dil ve kültür arasındaki ilişki düşünüldüğünde, iki dillilik ve iki kültürlülük kavramı da sıkı bir ilişki içindedir ve birbirinden ayrı düşünülemez bu sebeple iki kavramı birlikte değerlendirmek yerinde olacaktır. İki kültürlü birey, iki dilli olarak kabul edilen ve her iki kültür hakkında bilgisi olan ve her iki kültürde de etkileşim kurabilen kişi olarak tanımlanabilir. İki dilli birey, iki kültürün sosyokültürel bilgi içeriğine sahip olduğunda “kültürel rahatlık” diye adlandırılan ve “her iki kültürde de rahat hissetmek” (Grosjean, 2014) olarak tanımlanan olguya sahip olur ve etkileşimlerde kendini rahat hisseder. İki dilli bir birey, bazen dil becerilerinden ayrı iki dilden birinde kendini ifade ederken aynı rahatlığı hissetmeyebilir, bu bireyin topluma ve hayatına uyum sağlamasında gerekli olan sosyokültürel yeterliğe sahip olamamasından kaynaklanabilir. Yukarıda AOÖÇ’nin belirttiği sosyokültürel bilgi içerikleri öğrenicinin hedef dile ait toplumun, toplum yapısı, yaşam tarzı, bakış açıları, kural ve kabulleri, duyguları, davranış şekilleri ve nedenleri, zevkleri, inançları, eğlence tarzları hakkında detaylı bilgiye sahip olmasını sağlar. Sosyokültürel bilgi, iki kültüre ait günlük yaşam alışkanlıklarını, yaşam koşullarını, kişiler arası ilişkileri, değerleri, inanç ve tutumları, sosyal gelenekleri ortaya koyar. Bu betimsel çalışmada geleneksel tarama yöntemi kullanılarak bir alan yazın taraması yapılmıştır. Makalenin amacı: iki dilliliği ve iki kültürlülüğü sosyokültürel yeterlikle ele almak, iki dillilik ve iki kültürlülük arasındaki ilişkiyi açıklamak ve sosyokültürel bilgi ile kültürel bilincin nasıl gelişebileceğini incelemektir.

Keywords: İki dilli, iki kültürlü, sosyokültürel bilgi, kültürel bilinç

* Başkent Üniversitesi, zskaya@baskent.edu.tr

İKİ DİLLİ OLMANIN İKİ YÜZÜ: KÜLTÜRLERARASI ZENGİNLİK VE KİMLİK KARMAŞASI¹

Banu Demirbaş*

Abstract

Değişen dünya koşullarının etkisiyle tanık olunan en önemli göç olaylarından biri, Türkiye’den Batı Avrupa’ya gerçekleşen işçi göçüdür. II. Dünya Savaşı’nın ardından ciddi ekonomik yıkıma uğrayan Batı Avrupa ülkeleri, yeniden toparlanmak ve sanayi, madencilik, ulaşım gibi sektörlerde hızlı bir kalkınma sağlamak amacıyla 1950’li yıllarda çeşitli adımlar atmışlardır. İlk olarak stajyer söylemlerle başlayan göç hareketi 1961 yılında Almanya ile Türkiye arasında imzalanan iş gücü göçü antlaşmasıyla resmîyet kazanmıştır. Göç hareketi 1970’li yıllarda durdurulsa da aile birleşimi yoluyla Almanya’da yaşayan Türk nüfusunun sayısı her geçen gün artmıştır. Özellikle 1980’li yıllara gelindiğinde Türklerin kalıcılık durumunun netlik kazanmasıyla birlikte Türk çocuklarının eğitim sorunu gündeme gelmiş, Türk dili ve kültür yapısına yönelik derslerin gerekliliği anlaşılmıştır. 1961 yılından bu yana, geçen 63 yıllık süreç içerisinde Türk nüfusunda zaman zaman dalgalanmalar olsa da, Almanya’da yaklaşık 4 milyon civarında Türk yaşamakta olup, bu nüfus şüphesiz, kuşaklar boyunca çeşitli kimlik ve aidiyet biçimleri geliştirmiştir. Almanya’daki Türk nüfusunun geçirdiği kimlik ve aidiyet biçimlerini anlamanın yolu ise, dil olgusuna temas etmekten geçmektedir. Almanya’da yaşayan Türk nüfusunun dil yapısı, göç deneyimleri ve kuşaklararası değişimlerle büyük bir çeşitlilik kazanmıştır. Dil yapısındaki bu çeşitlenme, beraberinde kimlik karmaşası ve aynı zamanda iki dilliliğin zenginliğini de getirmiştir. Bu bağlamda bu çalışma, kuşaklararası farklılaşan dil deneyiminin yol açtığı kültürlerarası zenginliğe ve kimlik karmaşasına odaklanmaktadır. Çalışmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve amaçlı örnekleme yöntemiyle Almanya’nın çeşitli şehirlerinde yaşayan 16 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcılara çevrim içi platformlar aracılığıyla ulaşılarak bire bir derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, Strauss ve Howe’un kuşak teorisinden yola çıkarak Y ve Z kuşağı olarak iki grupta değerlendirilmiştir. Katılımcıların ifadelerinden hareketle MAXQDA 2020 programı kullanılarak iki dilli olmanın avantaj ve dezavantajlarına odaklanan temalar belirlenmiştir. Çalışmada Y kuşağının iki dilliliği daha çok sosyal bağları güçlendirmek, Z kuşağının ise bu avantajı küresel bir kimlik ve daha geniş bir sosyal çevre inşa etmek amacıyla kullandığı; ancak bu durumun onların "nerede tam anlamıyla aidiyet hissettikleri" konusunda içsel bir karmaşa yaşamalarına yol açtığını göstermiştir.

Keywords: İki dillilik, İki Kültürlülük, Aidiyet

¹ Bu çalışmanın sunumu, Hamburg Üniversitesinde geçirilen bir yıllık araştırma sürecinde, TÜBİTAK 2214-A Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Bursu desteğiyle gerçekleştirilmiştir

* Samsun Üniversitesi, banu.demirbas@samsun.edu.tr

DİASPORA GİRİŞİMCİLİĞİNDE İKİ DİLLİLİĞİN YERİ

Elif Habip* Talha Dağ**

Abstract

Diaspora kavramının kökleri geçmişe dayanmasına karşın önemini ve güncelliğini kaybetmeyen kavramlardan biridir. Kavrama yönelik sınıflandırmalar ve farklı tanımlar zaman içerisinde gelişen etnik, azınlık, göçmen ve mülteci gibi kavramlarla birbirine yerine kullanılmışlığı da olan bir kavramdır. Genel çerçevede, diaspora kavramı “kendi devletinden ya da yurdundan ayrılmış ve başka uluslar arasında dağılmış, ancak kendi ulusal kültürünü koruyan bir ulus ya da ulusun bir parçası için kullanılan” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanıma uygun olarak hayatını şekillendiren toplulukların girişimcilik faaliyetleri ise “diaspora girişimciliği” kavramı kapsamında ele alınmaktadır. Diaspora girişimciliği, diasporaların her türlü girişimcilik faaliyetini ele alırken bir ortaklığı ve iç içeliği de dile getirmektedir. Aynı zamanda diaspora girişimciliği ekonomik ilişkilerin geliştirilmesindeki rolü ve sermaye çeşitleri nedeniyle ön plana çıkmaktadır. Diaspora girişimcilerinin ilişki bağı sağlanmasında yatan birçok unsur olmakla birlikte dilin önemli bir bağ olduğu da göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda, diaspora girişimciliği bağlamında iki dilliliğin araştırılması önemlidir. Bu doğrultuda, çalışma kapsamında diaspora girişimciliğinde iki dilliliğin yeri bibliyometrik yöntem ile analiz edilmiştir. Bibliyometrik analiz için SCOPUS veri tabanı tercih edilmiştir. Veri tabanı kapsamında "diaspora entrepreneur**" ve "bilingual**" anahtar kavramları taranmış ve 20 çalışma veri olarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde çalışmaların 10'unun makale olduğu görülmüştür. Çalışmaların tamamının 2010-2024 yılları arasında İngilizce dilinde hazırlandığı görülmektedir. En çok çalışmayla ilişkilendirilen ülkeler ise Finlandiya, Avusturalya, Birleşik Krallık, Çin ve Kanada'dır. Geniş bir ülke ağında ele alınan çalışmalarda ortaya çıkan anahtar kavramlar diaspora toplulukları ve diasporaya ev sahipliği yapan ülke gibi belirli anahtar kavramları içermektedir. Örneğin bu anahtar kavramlar içerisinde Viyana, Güney Asyalı Göçmenler, Paris, Nijerya, Almanya gibi kavramları içermektedir. Ayrıca kapsayıcılık iklimi, dezavantajlı girişimcilik, etnik ağ, dil kaynakları, dil duyarlı uluslararası yönetim gibi özellikle gelecekte çalışılması gereken kavramlarda ön plana çıkmıştır. Ek olarak anahtar kelimelere “Türk” eklendiğinde tek çalışmanın yer aldığı gözlemlenmektedir. Bu tek çalışma ise 2010 yılında “Diasporas: Concepts, intersections, identities” başlığı ile bir kitap olarak yayımlanmıştır. Bu çalışma kapsamında yapılan analizlere bağlı olarak diaspora girişimcilere ve diaspora girişimcilerinin anavatanı ve ev sahibi olduğu ülkeye yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Keywords: Diaspora, Diaspora Girişimciliği, İki Dillilik, Bibliyometrik Analiz, Türk

* İstanbul Galata Üniversitesi, elif.habip@galata.edu.tr

** Gençlik ve Spor Bakanlığı, talhadag1992@gmail.com

YURT DIŞINDAKİ TÜRK ÇOCUKLARINA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gamze Delioğlu* Ülker Şen**

Abstract

Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretmek amacıyla her yıl Millî Eğitim Bakanlığınca öğretmen görevlendirmesi yapılmaktadır. Ancak görevlendirilecek öğretmenlerin branşlarına bakıldığında Almanca, din kültürü ve ahlak bilgisi, İngilizce, sınıf, sosyal bilgiler, Türk dili ve edebiyatı, Türkçe öğretmenliği gibi branşlarda görevlendirmenin yapıldığı görülmektedir. Bu durumun temel sebebi Türkiye’de yükseköğretim kapsamında yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimine yönelik herhangi bir lisans programının bulunmamasıdır. Ne var ki Türkiye’de yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretmenliği lisans programı olmasa da lisansüstü düzeyde günümüzde altı yüksek lisans programının olduğu tespit edilmiştir. Alana yönelik doktora programı ise bulunmamaktadır. Bu tespitten yola çıkarak bu çalışmada yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi yüksek lisans programlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın alt amaçları ise yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi yüksek lisans programlarının uzman öğretim elemanı ve akademik kadro, program açılış yılları, amaç ve öğrenme çıktıları, eğitim süresi, kayıt ve kabul şartları, son üç dönemdeki öğrenci kontenjanları, mezuniyet şartları, ders içeriği ve son üç dönemde verilen derslerine yönelik karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesidir. Nitel yöntemle oluşturulan bu araştırma durum (örnek olay) çalışmasıdır. Çalışma grubunu Türkiye’deki altı farklı üniversitede (Akdeniz Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi) bulunan beş “yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi” ve bir “yurtdışındaki Türk çocuklara Türkçe öğretimi” adlı toplam altı farklı yüksek lisans programı oluşturmaktadır. Doküman incelemesi kullanılarak ilgili kurumların resmî internet sayfalarında bulunan veriler toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre ilgili programlarda ilgili alanda uzmanlığı olan tek öğretim elemanı Gazi Üniversitesindedir. Programların amaç ve öğrenme çıktıları genellikle benzerdir. Eğitim süreleri 2-3 yıldır. Kayıt ve kabul şartları büyük ölçüde benzerdir ancak kabul için not hesaplamasında farklılıklar mevcuttur. İki üniversitedeki (Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi) ilgili programlara en az son üç dönemdir öğrenci alınmadığı ve diğer üniversitelerdeki programlara da yerleşen öğrenci sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Mezuniyet şartları benzerdir. Programlarda verilen derslerde benzerlik ve farklılıklar olduğu tespit edilmiş, dersler yönünden en farklı içeriğe sahip programın Gazi Üniversitesinde bulunduğu görülmüştür.

Keywords: İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi, lisansüstü eğitim, uzman yetiştirme, eğitim politikası

* Gazi Üniversitesi, gamzedelioglu@gazi.edu.tr

** Gazi Üniversitesi, ulkersen@gazi.edu.tr

ÇİFT DİLLİ OLMANIN AVANTAJLARININ KULLANILMASI VE ÇİFT DİLLİ KUŞAĞIN İKİ FARKLI DEVLET ARASINDA KURULAN BAĞLARA KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bedri Şahin*

Abstract

Ulus devletlerin ilerlemesi bağlamında en önemli kaynakların başında yetişmiş insan gücü/beşeri sermaye olan insan varlığı gelir. Bu sermayeyi kendi devletinin yararı doğrultusunda en maksimum düzeyde kullanabilen devletler, diğer devletlere göre birçok yönden daha ileri bir durumdadır. Burada özellikle vurgulanması gereken husus ise, bahsedilen bu sermayenin nicelik yapısından daha çok niteliğidir. Donanımlı, bilgili, tecrübeli, kültürlü ve benzeri önemli değerlere sahip beşeri sermayenin farkındalık oluşturan en önemli özelliklerinden birisi kendi anadiline de hâkim olmanın yanı sıra yaşadığı hangi ülke ise o ülkenin dilini de bilmesi hatta daha fazla yabancı dil bilmesidir. Bir dil bir insan; iki dil iki insan diye dillerimize pelesenk olmuş gerçeklik bağlamında, ele alındığında bu değerleri kendisinde barındıran/özümseyen birey, aidiyet duyduğu devlet ile, dilini bildiği devlet arasında ekonomik/sosyal/kültürel birçok yönden güçlü ve anlamlı bağların/köprülerin kurulmasını hızlandıracak ve kolaylaştıracaktır. Dilini bildiğiniz bir toplumun/halkın sosyo-kültürel açıdan derinlemesine tanıma/anlama mümkün olduğundan bu olumlu durum resmin büyüğü göz önüne alındığında dünya barışına bile katkı sunacağı çok rahatlıkla söylenebilir. Çift dillilik bu bağlamda yanlış anlamaları da ortadan kaldıracaktır, devletler arası barış ortamının oluşmasında rol oynayacaktır. Bu makalede çift dilliliğin devletler arası bağlara olan olumlu katkıları analiz edilmiştir, bu konudaki argümanlar sunulmuştur.

Keywords: Çift Dilli Olmak, Çift Dilli Kuşak, Ulus Devlet, İnsan Gücü, Beşeri Sermaye, Devletler Arası Bağlar

* Köln, sahinbedri40@googlemail.com

TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARIN İKİ DİLLİLİK DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ

Gökhan Güneş*

Abstract

Duygu, düşünce ve izlenimlerin yanı sıra insan karakterinin ve toplumsal kimliğin önemli göstergelerinden biri dildir. Dil, gündelik hayatta iletişimi sağlamakla birlikte aynı zamanda bireysel ve toplumsal pek çok farklı işlevsel özelliği kendinde barındırır. Bu bakımdan dil; insanlar arası iletişimi sağlayan bir araç olmaktan ziyade insanın hem kendisini hem de kendi dışında yer alan tüm varlık kümesini anlamlandırmasına kapı aralayan insana has bir beceridir. Dilin bireysel ve toplumsal etkilerini incelemek adına insanın dil ile olan tecrübelerini zihin ve dil açısından inceleyen psikolengüistik (Maftoon ve Shakouri, 2012), dil ile toplumsal olgular arasındaki ilişkiyi genel olarak irdeleyen sosyolengüistik (Vardar, 2001) dilin iletişim dışındaki işlevsel özelliklerini ortaya koyan önemli iki dil bilim alanıdır. Bu bağlamdan hareketle psikolengüistik ve sosyolengüistik kesişim alanında yer alan ve dil-düşünce ekseninde önemli argümanlar sunabilen kavramlardan biri de metafordur. Etimolojik olarak Yunanca meta (öte) ve pherein (taşımak) sözcüklerinin terkibinden meydana gelen metafor kavramı Aristo'ya göre bir kelimeye kendi hususi anlamı dışında farklı bir mananın verilmesidir (Aristoteles, 2019). Metaforlarda sembolik bir anlam mevcuttur ve kavram ya da durumlar farklı kavram ve durumlarla ifade edilir (Abrams ve Harpham, 2014). Lakoff ve Johnson (2015), metaforun hem bireysel hem de kolektif hafızada oluşturulmuş bir kavram olduğunu ve her zaman bir benzetmeye dayanmadığına vurgu yapar. Onlara göre metafor kelimelerle değil kavramlarla ilişkilidir. Sadece estetik kaygılar taşımazlar, esasında bir kavramı daha iyi anlamayı amaçlarlar. Özel yeteneği olmayan insanlar da metaforları gündelik hayatta ekstra bir zihin faaliyeti gerektirmeksizin kullanabilirler. Bu bağlamda metaforlar insan düşüncesinin ve akıl yürütmenin de ayrılmaz birer parçasıdır. Dilin bir mesaj taşıyıcı işlevinden sıyrılarak gerçekliği tam olarak kavrayabilmesi için metaforlara ihtiyaç vardır (Akkaya, 2011) çünkü metaforlar yoluyla bireylerin düşünce dünyalarının derinliklerine de inilebilme imkânı oluşmaktadır (Keray Dinçel ve Yılmaz, 2018). Bu çalışmada Avrupa'da yaşayan ve "Gurbetçi" olarak adlandırılan iki dilli Türkler ile ana vatan Türkiye'de yaşayan iki dilli olmayan Türklerin Türk kültürü ve Türkçeye dair metaforik algıları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilim (fenomenoloji) deseni ile tasarlanmıştır. Araştırmada öncelikle Türkçe ve Türk kültürü öğretimi için hazırlanan kaynaklardaki temalar incelenmiş ardından Türkçe ve Türk kültürü alanında uzman kişilerden bu alanlara ait kavramların belirlenmesi için görüş alınmıştır. Buna göre belirlenen kavramlar katılımcılara sunulmuştur. Katılımcıların bu kavramlara yönelik metaforik algıları içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır.

Keywords: Türkçe ve Türk Kültürü, İki Dilli Türkler, İki Dillilik

* gunesgkhan@gmail.com

İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLERE YÖNELİK ÜSTBİLİŞSEL DİNLEME STRATEJİLERİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Veli Gök* Talat Aytan**

Abstract

Dil öğretiminde temel hedef; öğrenenin dört temel dil becerisinde (dinleme, okuma, yazma, konuşma) uzman kullanıcı (C1-C2) düzeyine ulaştırılmasıdır. Öğretimde bütün dil becerilerinin birbiriyle ilişkisi bulunmaktadır. Bireysel farklılıklar olmakla beraber anlama becerilerinde (dinleme ve okuma) başarılı olan öğrenenlerin aynı zamanda anlatma becerilerinde (konuşma ve yazma) da başarılı olduğu ifade edilmiştir (Emiroğlu ve Pınar, 2013). Anlama becerileri, anlatma becerilerinin gelişmesinde ön koşuldur. Öyle ki dinleme ve okuma becerilerinde zorlanan bir öğrencinin yazma ve konuşma becerilerinde de zorlanması olağan bir durumdur. Dil öğretiminde bütün dil becerilerinin gelişimi esastır ancak alanyazına bakıldığında dinleme becerisinin, belirleyici, lokomotif beceri olarak öne çıktığı görülmüştür. İyi bir dinleme becerisine sahip öğrenci zamanla iyi bir anlayan ve anlatan olabilmektedir. Ancak dinleme becerisi dil öğretiminde her ne kadar belirleyici beceri rolünde olsa da diğer dil becerilerine oranla hem daha az çalışılarak ihmal edilen (Aydeniz ve Haydaroğlu, 2021; Doğan ve Özçakmak, 2014; Potur, 2023; Soyucok, 2022; Sevim ve İşcan, 2012) hem de diğer becerilerden ziyade soyut, karmaşık, ölçülmesi zor bir beceri (Yalçın, 2002) olarak görülmektedir. Türkçenin yabancı/ ikinci dil olarak öğretimi hakkında Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında yer alan lisansüstü tezlere bakıldığında dört temel dil becerilerinden en az çalışmanın dinleme becerisine ait olduğu anlaşılmaktadır (Aydeniz ve Haydaroğlu, 2021). Aynı zamanda alanda her yıl gerçekleşen Türkçenin yabancı/ ikinci dil olarak öğretiminde sorunlar ve çözüm önerileri değerlendirmelerinde dinleme becerisinde diğer becerilere göre yetersizliklerin devam ettiği ifade edilmektedir (Yüce ve Sügümlü, 2023). Üstbilis kavramı için araştırmacıların ortak bulduğu nokta, “Bireyin hedefleri doğrultusunda bilişsel süreçlerini; izlemesi, tahminlerde bulunması, planlamalar yapması, denetlemesi, düzenlemesi” şeklindedir (Flavell, 1976; Brown, 1980; Özsoy, 2007). Üstbilis farkındalık durumu ise bireyin “bildiklerinin ve bilmediklerinin farkında olması”dır. Üstbilis ve üstbilis farkındalık kavramlarının eğitime ve özellikle de Türkçeye yansımalarına bakıldığında oldukça olumlu etkilerinin olduğu çalışmalarla ortaya konulmuştur. Çalışma ile amaçlanan, Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde eylem odaklı yaklaşım çerçevesinde üstbilis dinleme stratejilerine uygun şekilde hazırlanan dinleme etkinliklerinin öğrencilerin akademik dinleme becerisi başarılarına ve üstbilis farkındalık düzeylerine olan etkisini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak “B2 Düzeyi Dinleme Becerisi Akademik Başarı Testi, İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Üstbilis Dinleme Stratejileri Farkındalık Ölçeği (İTÖYÜSFÖ)” geliştirilmiştir. Bildiriye konu edilen ölçeğin geliştirilme süreçleri: İlk olarak alanyazın taraması sonucu ölçülecek özelliğin belirlenmesine odaklanılmış ve karar verilmiştir. Bununla beraber ölçeğin amacı (Türkçe öğrenen B2 düzeyi yabancı öğrencilerin üstbilis dinleme stratejileri farkındalık düzeylerini belirlemek) ve çalışmanın yapılacağı örneklem grubu belirlenerek süreç başlamıştır. Bir sonraki adımda madde havuzu oluşturulmaya başlanmıştır. İlk olarak alanyazındaki ilgili çalışmalar taranarak üstbilis dinleme stratejileri farkındalık düzeylerine yönelik uyarlanan ve geliştirilen ölçek maddeleriyle ölçeğin ilk maddelerinin yazımına başlanmıştır. Farklı

* Yıldız Teknik Üniversitesi, veligok@kastamonu.edu.tr

** Yıldız Teknik Üniversitesi, talataytan@gmail.com

ülkelerden beş C1 düzeyinde Türkçe öğrenmiş öğrenci ve Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten beş öğreticiyle görüşmeler yapılarak madde havuzu genişletilmiştir. Toplamda oluşturulan madde sayısı 101'dir. Madde havuzunun oluşturulmasının ardından 7'si yabancılara Türkçe öğreticisi, 3'ü ölçme ve değerlendirme uzmanı olmak üzere 10 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Burada Lawshe (1975) tekniğine uygun şekilde belirtilen 6 aşama izlenmiştir. Uzmanların geri dönüşleri sonucu hem bazı maddeler listeden çıkartılmış hem de maddelerdeki ifadeler düzenlenmiştir. Maddelerin 4'lü Likert tipi ölçeğe uygun şekilde hazırlanarak değerlendirilmiştir: Her zaman(2), Bazı zamanlar(1), Hiçbir zaman(0). Kapsam Geçerlik Oran İndeksi (KGOi), maddelerin ölçekte olması ya da olmamasına ilişkin kapsam geçerliği verisi sunan bir madde istatistiğidir. Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) ise ölçekte yer almasına karar verilen maddelerin KGOi ortalamalarından elde edilen bir test istatistiğidir (Lawshe, 1975, akt. Yurdugül ve Bayrak, 2012: 266). Kapsam geçerlik oranına bakıldığında 101 maddeden 15'inin 0,70; 8'inin 0,90; 8'inin ise 1,0 oranında olduğu tespit edilmiştir. Kapsam geçerlik indeksi 0.82'dir. Kapsam geçerlik oranları minimum değerlerine bakıldığında 10 uzman için oran 0.62'dir. Kapsam geçerlik indeksi için $KGİ > 0.69$ olarak belirtilmiştir. 10 uzman görüşü sonucunda 31 madde 0,62'den yüksek olduğu için geçerliği alınmış, 70 madde ise uygun geçerlik şartını sağlayamadığı için ölçekten çıkartılmıştır. Çalışma betimsel tarama modeline uygun şekilde tasarlanmıştır. Alanyazında yer alan ölçek geliştirme aşamaları (akt. Çarkcı, 2020) izlenerek tamamlanmıştır. Geliştirilen ölçekle birlikte ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin B2 düzeyinde üstbilişsel dinleme stratejileri farkındalık durumları belirlenebilecektir. Alanyazında üstbilişsel dinleme stratejileri farkındalık durumlarına yönelik ölçek uyarlama çalışmaları yer almaktadır (Azizoğlu ve Geçici, 2023) ancak geliştirilen bu ölçeğin her adımında doğrudan Türkiye'de Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler yer almaktadır. Bu ölçek ile ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik üstbilişsel dinleme stratejilerini de içeren yeni öğretim materyalleri tasarlanabilir. Öğreticiler bu farkındalıkla öğretimi destekleyici yeni ve özgün materyaller tasarlayabilirler.

Keywords: İkinci Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Dinleme Becerisi, Üstbiliş, Farkındalık, Ölçek Geliştirme

ARAPÇA-TÜRKÇE KONUŞAN İKİ DİLLİLERDE SÖYLEM BELİRLEYİCİLERLE YAPILAN KOD DEĞİŞİMLERİ

Şirvan Kalsın*

Abstract

Literatürde farklı adlarla adlandırılan söylem belirleyicileri, söylemin akışını ve yapısını yönetmede rol oynayan kelime veya kelime öbekleridir. Ana işlevleri ifade ya da cümle düzeyinden ziyade söylem düzeyinde olduğundan, söylem belirleyicileri görece olarak sözdiziminden bağımsızdırlar ve genellikle cümlenin anlamını değiştirmezler (Lynn, 2004: 117). Bazen ünlemler bağlaçlar, belirteçler söylem belirleyicisi işlevi üstlenirken bazen de konuşma dilinde kalıplaşmış deyişler bu işlevi üstlenirler (Özbek, 1998). Söylem belirleyicileri söylemde konuşmacının çeşitli düzlemlerde ne yaptığını gösterme, konuya dikkat çekme, iletişimin etkili olmasını sağlama, vb işlevlerde bulunur. İletişimi yöneten, onun etkisini arttıran ve farkına varmadan kullanılan ya da edinilen söylem belirleyicileri özellikle ana dili konuşucuları arasında yaygındır. İki dili de birbirinin yerine dönüşümlü ve birbirinin alternatifi olarak kullanabilme yetisi (Weinreich, 1968; Mackey, 1970) olarak değerlendirilen iki dillilikte söylem belirleyicilerin kullanımı, çeşitli faktörlere bağlı olarak değişim gösterir. İki veya daha fazla dil veya dil çeşidi arasında geçiş yapmayı ifade eden kod değişimi, iki dilliler arasında farklı sebeplerle yapılan bir dil değişmesidir. İki dilli konuşucular sosyal bağlam, duygu durumu veya ifade kolaylığı gibi nedenlerle bir dilden diğerine geçiş yaparlar. Bu geçişlerde söylem belirleyicileri yoluyla yapılan kod değişimleri de kullanılır. Arapça-Türkçe konuşan iki dillilerde Türkçe cümlede Arapça söylem belirleyicilerle kod değişimi yapıldığı gibi tam tersi de görülür. Hatay’da ve Mardin’de yaşayan ana dili Arapça olan iki dilliler arasında, “kal, kıtıllı, ayn, naam, ya’ni, wa, wallahi gibi kullanıldıkları yere göre söylem belirleyici olan kelime ve kelime öbekleriyle yapılan kod değişimlerinin kullanımı yaygındır. Bu durum dinleyicinin de Arapça bildiği sözlü konuşmalarda daha sık görülmektedir. Kıtıllı, ne zaman geleceksin? (Dedi ki ne zaman geleceksin?) / Kal, ne zaman geleceksin? (Dedi ki ne zaman geleceksin?) Ayn yarın sinemaya gidelim mi? (Baksana, yarın sinemaya gidelim mi?) Naam? Ben mi almışım! (Efendim? Ben mi almışım) gibi. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak Arapça-Türkçe konuşan iki dillilerin, sözlü dilde, Türkçe cümlelerde Arapça söylem belirleyicilerle yaptıkları kod değişimleri incelenecektir. Kullanımlar, yaş, eğitim durumu, cinsiyet ve inanç (alevi, hristiyan) ölçütleri bağlamında değerlendirilecektir. Araştırmada sınırlı bir sistemin gözlem ve görüşme yoluyla derinlemesine analiz edildiği tematik inceleme yapılacaktır.

Keywords: İki dillilik, kod değişimi, söylem belirleyici

* Çağ Üniversitesi, klssirvan@gmail.com

BİLİNGUAL İNSANDAN MAKİNEYE: EDEBİ DİL KULLANIMI BAĞLAMINDA YAPAY ZEKÂ ŞAİRİ DENİZ YILMAZ'IN İKİ DİLLİLİĞİ ÜZERİNE

Mitat Durmuş* Asena Öztürk**

Abstract

İnsanoğlu yaşamın birçok dinamiğinde yer alan çok konumlu bir varlıktır ve tekil bir bağlanma biçiminde değildir. Dil konusunda gösterdiği yeterlik ve yetkinliği, onun aynı zamanda farklı dil ve kültürleri bir arada edinebilmesine fayda sağlar. Bilingualizm/iki dillilik kavramıyla karşılaşılan bu durumun insan zemininden yavaş yavaş mekanik bir zemine kaymaya başladığı ve yapay zekâ teknolojileri adına da iki dillilikten bahsedilebildiği görülebilmektedir. Bilingualizm kavramı iki dile sahip bireylerin dil kullanımı ve iletişiminin yanında ikinci bir dile sahip kabul edilebilecek olan yapay zekânın edebi dil kullanımına işaret edebilir. Zira yapay zekâ teknolojileri, ona yüklenen kod dâhilinde bir dil kullanımına sahip olmakla beraber insana dair bir dile sahip olması bağlamında bilingual birey olarak görülebilir. Benzer şekilde insana ait doğal dili deneyimlemesi ve bunu edebi anlamda kullanabilme yetkinliğini elde etmeye başlamasıyla da ikinci bir dilin işleyicisi konumundadır. Teknolojinin bugünkü durumu göz önüne alındığında yapay zekâ için bilingual birey olma meselesi henüz erken sayılabilirse de insana dair dil ve kültürün taşıyıcısı olma ve devamında edebiyatta bir özne olarak görünme durumuna örnek olarak yapay zekâ sanatçısı Bager Akbay'ın üretimi olan yapay zekâ şairi Deniz Yılmaz ve onun şiirleri gösterilebilir. Bu bağlamda yapay zekâ şairi Deniz Yılmaz'ın şiirlerinde yazılım dili-iletişim dili-edebi dil kullanımının görünürleşmesi ya da örneklenmesi ilgi çekicidir. Aynı zamanda bir yapay zekâ yazılımının şairliği açısından edebi dil kullanımını örneklemesiyle belki de “antropo-robotik” dairede görülebilecek ilk çalışma sahasını ortaya çıkarabilir.

Keywords: Bilingualizm, yapay zekâ, edebi dil, Deniz Yılmaz, şiir, antropo-robotik.

* Kafkas Üniversitesi, mithat.durmus@gmail.com

** Sakarya Üniversitesi, asenaozturk71@gmail.com

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ YAZMA ETKİNLİKLERİ: BING IMAGE CREATOR UYGULAMASI

Esra Topçu* Rahime İrem Yavuz**

Abstract

Eğitim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler, yapay zekâ uygulamalarının dil öğretiminde yaratıcı ve destekleyici bir araç olarak kullanılmasını mümkün kılmaktadır. Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede kişiselleştirilmiş, yaratıcı ve etkileşimli öğrenme ortamları sunan yapay zekâ teknolojisi, geleneksel öğretim yöntemlerine yenilikçi bir boyut katmaktadır. Günümüzde ChatGPT, Google Translate, IBM Watson gibi Doğal Dil İşleme (NLP) ve Dall-E, DeepDream gibi Görüntü ve Video İşleme Uygulamaları başlıkları altında farklı ihtiyaçlara yönelik çözümler sunan pek çok yapay zekâ uygulaması mevcuttur. Bu uygulamalardan biri de Bing Image Creator uygulamasıdır. Bing Image Creator, yaratıcı görseller üretebilen yapay zekâ tabanlı bir görüntü oluşturma aracıdır. OpenAI tarafından geliştirilen DALL-E modelinin bir uygulama alanı olan program, kullanıcılara yazdıkları metinleri (prompt) özgün görsellere dönüştürme imkânı sunmaktadır. Böylelikle kullanıcılar, DALL-E'nin metni görsele dönüştüren yapay zekâ uygulamasını kullanarak belirli temalar ya da kavramlar üzerinden hayal güçlerini görselleştirebilmektedir. Uygulama, özellikle eğitim, sanat ve içerik üretimi gibi alanlarda görselleştirme ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Bing Image Creator programını kullanarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye yönelik bir model önermektir. Çalışma, özellikle B2 ve C1 seviyesindeki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmek, yazma sürecini görselleştirme yoluyla daha ilgi çekici hale getirmek ve öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine daha aktif katılımını sağlamayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini teşvik ederek yazma sürecini daha kalıcı ve anlamlı bir öğrenme deneyimine dönüştürmek amaçlanmaktadır.

Keywords: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yapay zekâ, Bing Image Creator, prompt, görsel destekli öğrenme.

* Başkent Üniversitesi, etopcu@baskent.edu.tr

** Başkent Üniversitesi, riyavuz@baskent.edu.tr

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİM: YAPAY ZEKÂ VE KLINGAI

Cansu Sütçüoğlu*

Abstract

Modern dönemde ‘ikinci makine çağı’ olarak ifade edilen yapay zekâ çok çeşitli alanlara nüfuz etmiştir. Alanyazında sohbet robotlarının (chatbots) yabancı dil eğitiminde kullanılmasına yönelik çalışmalar yer almaktadır. OpenAI tarafından 30 Kasım 2022 tarihinde kullanıcılara sunulan eğitici chatbot olarak bilinen ChatGPT, hızlı ve etkili bir biçimde bilgilere ulaşılmasını sağlamıştır. Eğitim sisteminde de yaygınlaşmaya başlayarak çevrimiçi öğrenme yöntemine dönüşmüştür. Yeni çıkan KlingAI ise metinleri görselliğe dönüştüren bir özelliğe sahiptir. KlingAI’nın çevrimiçi eğitimde kullanılması Türkçe öğreticiler için yeni bir kazanımdır. Son zamanlarda video ve fotoğraf üretimi ile tanınan KlingAI, sohbet robotlarının yanı sıra bu çalışmada eğitimde kullanımına yönelik farklı bir bakış açısı getirmesi beklenmektedir. Hem yapay zekâ hem de çevrimiçi eğitimdeki çalışmalar incelendiğinde önerilen yapay zekâ modelleri haricinde çevrimiçi eğitimde KlingAI’nın araştırılmadığı görülmüştür. Çevrimiçi eğitimde yapay zekânın olması gerektiği görüşünde fikir birliği söz konusudur ancak araştırmalarda ChatGPT modeli üzerinden tartışılarak sınırlandırılmıştır. Çalışmamızda ise öğrencilerin klasik eğitim/ çevrimiçi eğitim tercihleri de göz önünde bulundurarak, KlingAI’yı tercih edip etmemeleri değerlendirmeye alınacaktır. KlingAI’nın eğitime uyumlanması gereken bir yapay zekâ aracı olabileceği ile ilgili görüşümüz karma yöntem ile değerlendirilmiştir. Çevrimiçi eğitim platformları, yapay zekâyı kullanarak kullanıcıların öğrenme stillerine ve seviyelerine göre kişiselleştirilmiş eğitim hizmeti sunar. Çevrimiçi eğitimde dijital materyallerin kullanılması öğrenciyi aktif öğrenime teşvik etmektedir. Benzer şekilde Yabancılar Türkçe öğretiminde de yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken alan becerilerinde (okuma, yazma, konuşma vb.) dijital materyaller kullanılır. Dijital materyaller (video, görseller veya çevrimiçi sorular) çevrimiçi eğitimde kullanılırken, yapay zekânın da son dönemlerde (chatbot vb.) eğitimde kullanıldığı görülmüştür. Bu nedenle bir video ve görsel yaratıcı olan KlingAI çalışmada kullanılmıştır. KlingAI, iki dakikaya varan uzunlukta yüksek kalitede videolar üretmektedir. KlingAI ile eğitimciler ilgi çekici görseller veya videolar oluşturarak öğrenmeyi etkileşimli hale getiren içerikler sunabilir.

Keywords: Çevrimiçi eğitim, Yapay zekâ, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, KlingAI.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, cansu.sutcuoglu95@gmail.com

A STUDY ON BILINGUAL CHILDREN'S CRITICAL THINKING DISPOSITIONS

Emine Altıntaş* Nalan Kızıltan**

Abstract

Bilingualism is using more than one language or dialect in daily life (Grosjean, 2010). Is bilingualism beneficial or detrimental? It has been claimed that bilingual experience leads to an enhancement of cognitive control across the lifespan (Bialystok & Craik, 2022). Research on bilingualism suggests that it has positive effects on many cognitive factors, among which is critical thinking. Critical thinking is 'the art of analysing and evaluating thinking with a view to improving it' (Paul & Elder, 2008) whereas critical thinking disposition can be defined as a person's inclination to think critically when s/he solves problems, evaluate ideas, or make decisions (Facione, Facione & Giancarlo, 1998). The present study deals with the correlation between bilingualism and critical thinking dispositions and the aim of the study is to analyse the critical thinking dispositions of bilingual children. The sample includes 114 bilingual children, which consist of 50 female and 64 male students attending to three different public secondary schools in Aschaffenburg, Germany in the Academic Year 2017- 2018. In this research, Critical Thinking Dispositions Scale of Semerci (2016), the Cronbach Alpha of which is 0.963 and the confirmatory factor analysis with AMOS program is 0.932 has been applied to bilingual children in order to find out the critical thinking dispositions of bilingual children. This Likert-type item scale has 49 statements in a format of a five-point response, which is a multi-dimensional scale with five subscales, checking to what extent the participants are able to use their metacognition, flexibility, systematicity, tenacity-patience and open-mindedness to reflect their critical thinking dispositions. In order to analyse bilingual children's critical thinking dispositions, these five subscales were taken as basis. The collected data have been analysed by SPSS 23 for Windows package software. According to the findings of the study, it can be said that there may be a positive correlation between bilingualism and critical thinking dispositions.

Keywords: Bilingualism, Critical Thinking, Critical Thinking Dispositions, Language Acquisition

* Karlsruhe Eğitim Üniversitesi, drk-emine@hotmail.com

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, kiziltannalan@omu.edu.tr

TÜRK VE ALMAN İMGELERİNİN YAPAY ZEKA ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRILMASI VE ANALİZİ

Onur Yılmaz* Gülsün Şahan**

Abstract

Günümüzde Türk ve Alman imgelerine yönelik çeşitli karşılaştırmalar görsel, kültürel, sanatsal birçok yönde olduğu anlaşılmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte, YZ sistemleri kültürel algıları ve toplumsal normları yansıtmaya yeteneğine sahip hale gelmiştir. Son yıllarda ise yapay zeka hızla hayatımıza girmiş ve hayatımızı kolaylaştırmıştır. Bu çalışmanın amacı yapay zeka (YZ) uygulamaları ile Türk ve Alman imgeleri, Türk ve Almanlara yönelik kavramlar ve bilgiler arasındaki farklılıkları incelemektir. Araştırmada doküman analizi yöntemi ile YZ kullanan programlara Türkçe ve Almanca olarak Türkler ve Almanlar ile ilgili yöneltilen sorulardan elde edilen cevaplar karşılaştırılıp analiz edilmiştir. Çalışmada YZ'ya önce Türkçe Türkleri ve Almanları genellikle nasıl tanımlanır, Türkiye ve Almanya'yı kültürel, toplumsal, ekonomik yönden karşılaştırınız gibi sorular yöneltilmiş, daha sonra aynı sorular Almanca olarak sorulmuş, elde edilen cevaplar karşılaştırılarak analiz edilip değerlendirilmiş, sonuçlar ortaya konulmuştur. İlk çalışmada öne çıkan veriler arasında Almanya'nın mühendislik ve teknoloji alanında güçlü bir altyapıya sahip olduğu, Türkiye'nin YZ'ye yönelik yeni girişimleri ve genç nüfusunun potansiyeli olduğuna yönelik bilgiler elde edilmiştir. Örneğin iki ülke insanını tanımlarken program "Almanlar, genellikle disiplinli, çalışkan ve planlı olarak tanımlanır" ve "Türkler, zengin bir kültürel mirasa ve tarihi birikime sahip bir halktır" şeklinde başlamıştır. Örnekten de görüldüğü gibi Almanlar mevcut durumlarına göre tanımlanırken, Türkler tarihi etkiler ile öne çıkarılmıştır. Bu farklı tanımların YZ'nin her iki topluma yönelik bilgilerinin var olan veri havuzundan kaynaklandığı, internete girilen bilgiler oranında gerçekleri yansıttığı, bu verilere göre bilgi vereceği söylenebilir. Bu bilgiler ışığında toplumların kendi içinde hali hazırda etkilendiği ön yargıların sanal platformlarda karşımıza nasıl çıktığı, YZ'nin sosyo kültürel ve ekonomik farklılıklar ve benzerlikler konusunda ne gibi bilgiler verdiği ortaya konulabilecektir. Sonuç olarak, bu çalışma, yapay zekanın Türk ve Alman imgeleri arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koyarak, bu alandaki kültürel etkileşimin derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, YZ'nin toplumsal algı ve kimlik üzerindeki etkileri, disiplinler arası bir perspektiften incelenerek, daha geniş bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmış olup, YZ platformlarında var olan verilerin incelenmesi de gelecek çalışmalarda yol gösterici olacaktır.

Keywords: Türk imgesi, Alman imgesi, Yapay zeka uygulamaları

* Hacettepe Üniversitesi, onur.yilmaz@hacettepe.edu.tr

** Bartın Üniversitesi, gulsunsahan@hotmail.com

İKİ DİLLİLERE YÖNELİK EĞİTİLMİŞ BİR ASİSTAN: GPT

Mustafa Yıldırım*

Abstract

Son yıllarda yapay zekânın oldukça revaçta olması eğitim alanında bu araçların kullanımına zemin hazırlamıştır. Bu uygulamalar arasında en ilgi çekici olanlardan biri OpenAI tarafından Mayıs 2024'te güncellenen GPT-4o modelidir. İlk kez 2022 yılı sonbaharında tanıtılan ve yaklaşık 100 milyondan fazla kullanıcıya erişen dil tabanlı bir chatbot olan ChatGPT; NLP (doğal dil işleme) ve makine öğrenmesi tekniklerini entegre ederek sesli sohbet edilebilme, yazı ve ses girdilerinden görüntü oluşturabilme, ayrıca belge yükleyerek üzerinde çalışma yapabilme gibi özellikler kazanmıştır (AIPRM, 2024). GPT-4o modeli, NLP ve makine öğrenmesi algoritmaları sayesinde yazma becerisinin yanında konuşma becerisini geliştirme hususunda da işlevsel hâle gelmiştir. İnsan benzeri diyaloglar üretebilen bu algoritmalar, bireyin konuşma pratiği yapmasına imkân vermektedir (OPENAI, 2024). Bu özellik, bireyselleştirilmiş eğitim yoluyla okuldan bağımsız olarak her zaman ve her yerde gerçek zamanlı geri bildirim sunarak kullanıcıların hatalarını fark etmelerine ve anında düzeltmelerine olanak tanır. Öğrenenler, GPT-4o ile dilbilgisi kurallarını sentaktik ve semantik açıdan anlayabilir, cümle içinde yeni kelimelerin nasıl kullanılacağını öğrenebilir ve doğru cümle yapıları kurma pratiği yapabilirler. Okuma ve anlama süreçlerinde de GPT-4o etkili bir yardımcı araç olarak kullanılabilir; metinle ilgili sorulara dayalı sohbet özelliği, metnin daha iyi anlaşılmasına ve yanlış anlamaların giderilmesine katkı sağlayabilir. Araştırmanın temel sorusu, "İki dilli Türk öğrencilerin dil becerilerini desteklemek amacıyla kişiselleştirilmiş bir yapay zekâ GPT modeli yapılandırılması mümkün müdür ve bu model, öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine nasıl katkılar sağlayabilir?" olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada, araştırmacı tarafından iki dilli Türk öğrenciler için kişisel bir yapay zekâ asistanı geliştirilmiştir. OpenAI'nin GPT Creator aracı kullanılarak makine öğrenmesi ve denetimli öğretim yöntemleriyle yapılandırılan GPT modeli, belirli komutlarla özelleştirilmiştir. Araştırmada, geliştirilen GPT modelinin işlevselliğini incelemek amacıyla durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, asistan GPT ile örnek uygulamalar yapılmış ve modelin dil becerilerini destekleme potansiyeli analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda, özelleştirilmiş GPT modelinin daha geniş veri setleriyle iki dilli öğrenenlerin temel dil becerilerine katkı sağlayabileceği öngörülmektedir.

Keywords: İki Dillilik, Yapay Zekâ Destekli Eğitim, ChatGPT, Kişiselleştirilmiş Eğitim, Dil Becerileri Gelişimi

* Millî Eğitim Bakanlığı, mstf.yildirim58@gmail.com

KARŞILAŞTIRMALI BAKIŞ AÇISIYLA TÜRKÇE ÖĞRETİM KİTAPLARINDA FARKLILIK YARATMAK

Oğuz Serkan Yılmaz*

Abstract

21. yüzyıl insanların yabancı dil öğrenmeye olan eğilimlerinin arttığı, çok dilliliğin ve kültürlülüğün desteklendiği bir çağdır. Çağın ortaya çıkardığı bu gereksinimi karşılamak üzere yabancı dil öğretimi hakkında yapılan bilimsel çalışmalar da ivme kazanmıştır. Ortaya çıkan çalışmalar dillerin daha etkili ve verimli şekilde öğretilmesini amaç edinmişlerdir. Türkiye son yıllarda küresel stratejik gelişmelerden dolayı ön plana çıkan bir ülke olmasından dolayı Türkçe dilinin yabancılar için öğretimi hususunda çalışmalar yürütülmektedir. Yabancılar için Türkçe öğretiminde ön plana çıkan ders materyallerinden biri ders kitaplarıdır. Yabancılar için Türkçe öğretiminin büyük bir önem ve ivme kazandığı bu son dönemde ders kitaplarının niteliğini artırmak üzere yapılan çalışmalar da sıklaşmaktadır. Bu çalışma yabancı dil öğretiminde kabul görmüş dillerden İngilizce dilinin ders kitaplarını inceleyerek bunları Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları ile karşılaştırmış, benzerlik ve farklılıkları tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada incelenmek üzere Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti-B1” ile İngilizcenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan “New Language Leader-Intermediate” kitapları ele alınmıştır. Bu kitaplar farklılık ihtiva eden bölümleri bakımından değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler üzerinde analiz yapılmıştır. Yapılan incelemede İngilizce öğretim kitabında farklılık yaratan bölümlerin daha fazla olduğu ve bunların Türkçe öğretim kitaplarına entegre edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Keywords: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe öğretiminde ders kitabı, ders kitabı

* Millî Eğitim Bakanlığı, oguzserkanyilmaz@gmail.com

İKİ DİLLİ BİR YAZARIN TÜRKÇE'YE AKTARIMI: YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ ÇEVİRİ İLE ÜÇ MÜTERCİMİN ÇEVİRİLERİ

Osman Coşkun* Agnès Gümüsoğlu**

Abstract

İki dilli bireyler kullandıkları dil grubuna mensup kültürler için önemli bir kazanım olarak görülmelidir. Hem bulundukları toplum hem de evrensel düşünce adına kültürlerarası geçiş, akışkanlık ve etkileşim adına bir köprüdür. Bu açıdan bakıldığında Panait Istrati Balkan esintilerini Fransa'ya ve Fransız edebiyatına ve taşıyan temelde çok dilli, özelde iki dilli edebiyatçıdır. Çocukluğundan beri Rumence, Türkçe ve Yunanca konuşabilirdi. Sonraları Fransızca da öğrenip bu dilde eserler vermiştir. Onun Fransızca kaleme alınan eserlerini Türk okuruyla buluşturan ve Türk edebiyatına kazandıran en önemli isim çevirmen, şair, yazar ve yayıncı kimliğiyle Yaşar Nabi Nayır'dır. Yazar, çevirmen Salah Birsel ile çevirmen Bertan Onaran da Istrati'den eserler çevirmiştir. Bu çalışmada Istrati'nin 1928'de yayınlanan *Les Chardons du Baragan* (Baragan'ın Devedikenleri / Baraganın Dikenleri) adlı hikâyesinin Türkçe çevirileri ele alınacaktır. Salah Birsel'in 1943 tarihli Baragan'ın Devedikenleri, Yaşar Nabi Nayır'ın 1943'te yayınlanan Baragan'ın Dikenleri, Bertan Onaran'ın 2024 baskısı Baragan'ın Dikenleri çevirileri ile Yapay zekâ modeli çevrimiçi www.deepl.com çeviri uygulamasında yapılan çevirilerin karşılaştırılması yapılacaktır. Yapay zekâ çevirileri ve insan çevirileri arasındaki ayrışma ve örtüşmeler ile Türkçeye aktarım süreci betimlenecektir.

Keywords: İkidillilik, Çeviri Karşılaştırması, Yapa Zeka

* Marmara Üniversitesi, ocoskun77@gmail.com

** enise58@hotmail.com

YURTDIŞINDA GEÇİCİ GÖREVLİ BULUNAN ÖĞRETMENLERİN ÇOCUKLARININ YABANCI OKULLARDAKİ EĞİTİM DENEYİMLERİ

Gökhan Kayır*

Abstract

Türkiye yurtdışında bulunan vatandaşlarına ve elçilikler bünyesinde açılmış olan okullara Bakanlıklararası Ortak Komisyon Kararı ile 5 yıl süreli öğretmen görevlendirmektedir. Bu öğretmenlerden çocuk sahibi olanlar ailece göreve gitmeyi tercih etmektedir. Farklı yaşlarda farklı eğitim ortamına giren çocuklar 5 yıl süre ile yeni okullarında öğrenim görmektedir. Bu araştırmanın amacı bu tür çocukların eğitim deneyimlerine ilişkin veli görüşlerinin incelenmesidir. Araştırma bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Veriler yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırma katılımcıları yurtdışında görev yapmakta- yapmış olan ve okul çağı çocuğunun eğitimini yurtdışında sürdürmüş 20 öğretmenden oluşmaktadır. İçerik analizi ile incelenen verilerden, okul çağı çocukların görev öncesinde ve sırasında öğretmenler için en büyük kaygı kaynağı olduğu, öğretmenlerin süreçte ev sahibi ülke kurumları kadar yeterince yönlendirilmedikleri, yaşanan en büyük sıkıntının dil engeli olduğu ve öğrencinin sınıf düzeyi ilerledikçe eğitime adaptasyon ve akademik eğitime ulaşma şansının azaldığı görülmüştür. Katılımcılar, her şeye rağmen çocuklarının yurtdışında böyle bir deneyimi edinmelerinin faydalı olduğunu düşünmektedir. Araştırma sonuçları ve önerileri, benzer şekillerle yurtdışına çıkmayı düşünen velilere bilimsel bir analiz sunması açısından önemli görülmektedir.

Keywords: Göçmen öğrenci, iki dillilik, çok dillilik

* Duisburg-Essen Üniversitesi, gokhankayir@gmail.com

İKİ DİLLİ BİREYLERİN YAPAY ZEKA ARAÇLARI İLE ETKİLEŞİMLERİNDE KULLANDIKLARI TÜRKÇE İSTEMLER

Cemile Uzun*

Abstract

Yapay Zeka (YZ) destekli uygulamalar, bireysel ihtiyaçlara ve hızlara uyum sağlayarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunar. Sohbet robotları ve sanal öğretmenler de dahil olmak üzere bu araçlar, dil bilgisi ve kelime bilgisi konusunda sürekli destek ve gerçek zamanlı geri bildirim sağlar. Dil eğitiminde YZ entegrasyonu öğrenci katılımını artırır, öğrenmeyi hızlandırır ve öğretmenleri gelişmiş analizler ile destekler. YZ araçları iki dilliliğin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamakta ve dil öğrenme deneyimlerini iyileştirmek için önemli bir potansiyel sunduğu için çalışmada YZ araçları ele alınmıştır. Bu çalışma, iki dilliliğin YZ ile entegrasyonunu ve Türkçe kullanımını zenginleştirerek alan yazınına önemli katkı sağlar. İki dilli bireylerin hangi durumlarda ve bağlamlarda Türkçe istemlerini kullandıklarını incelenecektir. Veriler kelime dağarcığı, cümle yapıları ve dilin gramer kurallarına uygunluk gibi unsurları içerebilir. Hangi kelime veya ifadelerin hangi durumlarda tercih edildiğini anlamaya çalışılacaktır. Kullanılan istemlerin türleri, dil öğrenimine ve günlük hayata etkileri bakımından değerlendirilecektir. İki dilli bireylerin YZ ile etkileşimlerinde karşılaştıkları zorluklar belirlenecektir. Sonuçlar mevcut alan yazın ile karşılaştırılacaktır. İki dilliliğin YZ araçlarıyla olan ilişkisi derinlemesine tartışılacaktır.

Keywords: İki dillilik, Yapay zeka, Yapay zeka araçları, İstem, prompt

* Fırat Üniversitesi, cemileuzun000@gmail.com

FINDINGS ON THE REFLECTION OF BILINGUAL INDIVIDUALS' EDUCATIONAL STATUS ON THEIR LANGUAGE PREFERENCES: THE CASE OF ELAZIĞ

Yelda Yeşildal Eraydın*

Abstract

This study explores how bilingual individuals' educational backgrounds affect their language preferences, focusing on the case of Elazığ, a province with a diverse linguistic landscape. It analyzes how different levels of education influence the choice and use of languages in various contexts, such as home, school, and social interactions. The findings provide insights into the complex interplay between education and bilingualism, contributing to discussions on language policy, cultural identity, and educational planning.

*This study was produced from the doctoral thesis titled “The Processes of Acquiring and Learning Turkish as a Native Language by Bilingual Individuals: The Case of Elazığ,” conducted under the supervision of Prof. Dr. Ahmet Buran at Fırat University’s Institute of Social Sciences.

Keywords: Bilingualism in Elazığ; Turkish, Kurdish and Zazaki; Language Acquiring and Learning

* Fırat Üniversitesi, yyesildal@firat.edu.tr

ARNAVUTÇA BEKTAŞI NEFESLERİN ERENSELLİĞİ

Adriatik Derjaj*

Abstract

16. yüzyılın başında Arnavutluk'taki Bektaşî tekkeleri ve ardından yaklaşık yarım asır sonra Halvetî tekkeleri tasavvufî unsurlarla Arnavut insanının dünya görüşünü zenginleştirdi. Bu dönem Orta Çağ Arap harfli Arnavut Edebiyatının da doğup yayıldığı dönemdir. Böylelikle Alevî-Bektaşî edebiyatı Arnavut milli edebiyatının bir dalı olarak ancak içerik bakımından bütünüyle bağımsız olarak gelişti. Bu dönemde tekke edebiyatının en dikkate değer bölümü, Bektaşî edebiyatının fikir ve eğilimlerinin aşık edebiyatında ağır basmasıdır. Tasavvuf felsefesi, Arnavut halk edebiyatını etkilediği gibi konular, terimler yönünden sözlü şiiri de etkilemiştir. Tasavvuf düşüncesi Arnavut edebiyatının da kaynaklarından birisini oluşturduğu için ortaya çıkan edebî ürünlerde, bu felsefeye ait ortak temaların ve motiflerin kullanıldığını görüyoruz. Nefes gibi ezgili söylenen ve kolay ezberlenen şiirler Arnavut coğrafyasında mevlitlerde, düğünlerde, tekke ve dergâhlarda sıklıkla okunmuş ve ezberlenmiştir. Bu metinlerde geçen ve Arnavutçada karşılığı olmayan çoğu sözcük alınmış ve Arnavutçada kullanılmaya başlanmıştır. Bazı kelimelerin ise karşılığı olmasına rağmen Arnavutçaya geçmiş ve diğer kelimeyle birlikte eşanlamlı olarak kullanılmıştır. Günümüzde hâlâ bazı tekke ve dergâhlarda ilahiler Oğuz Türkçesinin varyantıyla okunmaktadır. Bu dönemde aynı tarzda şiir yazan Arnavutların da şiirlerinde bu kelimeleri sık kullandıkları Arnavut Beyteciler Edebiyatı akımının doğmasına temel hazırlamıştır.

Keywords: Bektaşilik, Tekke edebiyatı, Karşılaştırmalı edebiyat, Paleografya

* University of Tirana, adriatikderjaj@yahoo.com

PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE EDUCATION OF ALBANIAN BILINGUALS

Fjora Dhimitri*

Abstract

One of the most important elements that demonstrates national, cultural, and social identity is language. Through it, we are able to recognize ourselves on the world stage as a distinct ethnicity and to communicate with our fellow citizens wherever we are. In addition to the undeniable importance that the mother tongue holds, the era of globalization has presented us with another phenomenon, which is multilingualism. Multilingualism has now become a principle that serves an even greater ideal advocated by the European Union, namely the unity of nations. Many opportunities that multilingualism offers to those who master one or more of the twenty-four official languages of the EU are also attached to this ideal. In this paper, we will familiarize ourselves with the countless opportunities that bilingualism as part of multilingualism offers to the individual culture of each of us, but also exploring another aspect of the coin that is increasingly prominent in the last decade in Albania. Is bilingualism jeopardizing the teaching of the Albanian language in pre-university education? Are adolescents, and not only, inclined towards foreign languages, neglecting their mother tongue? What is the reason for this approach and what measures need to be taken to establish balance? In this paper, we have used the descriptive and comparative method to present a preliminary overview of the state, difficulties, and perspective that being bilingual offers in our modern times. What is observed in young bilingual Albanian children who grow up in other European countries is the fact that they find it difficult to learn the language of their own country, as they are not in contact with a specific social group. Why is it difficult for children of Albanian descent to acquire their native Albanian language even though they have emigrated to another country? Is technology a determining factor for acquiring language skills in our digital age? Some of the authors on whom we have based this paper are: Bialystok, E., Majumder, Sh., & Martin, M. (2003), Developing phonological awareness: Is there a bilingual advantage?; Benson, C. (2009), Designing effective schooling in multilingual contexts: Going beyond bilingual models; Edwards, J. (2023), Multilingualism: Understanding linguistic diversity; Fishman, J. (2005), Language and linguistics in context, and others. In the era of change, which confronts us with diverse situations, we are facing a consequence named emigration, which for our small country is the cause of several linguistic outcomes with a significant impact on Albanian language speakers. This paper will present some of the main reasons of the situation that is present in Albanian pre-university education.

Keywords: Language, bilingualism, multilingualism, education, problems, technology

* "Ismail Qemali" University, fjora.dhimitri@gmail.com

DEVELOPMENT OF COMUNICATION SKILLS THROUGH TECHNOLOGY

Joana Lapa^{*}

Abstract

The object of this letter is the presentation of communication skills through technology. The concept of the impact of technology on everyone in addition to traditional learning. The main attention is paid to the way of organizing lessons and the full involvement of students in developing communication skills. This enables educators to focus more effectively on the individual needs of students by adapting to the innovations offered by technology. The importance of the work lies in drawing attention and concretizing some effective ways and methods that are used in the implementation of teaching and integration with information technology. The methodology used in this paper is mainly based on the work in groups of students of grades I-V, the identification of methods and techniques that make the organization of lessons more effective. For the realization of this study, the findings and results of lessons developed in primary education were used as measuring instruments. Practical recommendations arise based on the findings of the study which find a place in the age group of 6-10 years in basic education, as well as for the teachers who teach in these classes.

Keywords: Communication skills, technology, primary education, students, inclusive education, integration

^{*} "Ismail Qemali" University, joana.lapa@univlora.edu.al

THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ON THE BALANCE OF CULTURAL IDENTITIES OF BILINGUAL USERS

Deniz Cupi* Rudina Alimerko**

Abstract

Social media provides a unique space for bilingual individuals to engage with native speakers and authentic content in both languages, facilitating real-world language use scenarios that are often lacking in traditional language learning environments. This study examines the impact of exposure to bilingual content on social media platforms-such as Facebook, Instagram, and Twitter-on the cultural identity and language proficiency of bilingual users. Using a mixed- methods approach, the research examines how frequent interaction with bilingual content affects not only vocabulary acquisition, syntactic comprehension, and general communicative competence, but also knowledge of different cultures and civilizations. A sample of bilingual participants completed language proficiency assessments, detailed surveys of social media use, and in-depth interviews to provide quantitative and qualitative insights into their language development experiences. The results show a significant positive correlation between engagement with bilingual social media content and improvements in language skills, particularly vocabulary expansion and cultural adaptability. The findings highlight the role of user-generated content (UGC) and interactive features on social media platforms, such as commenting and sharing, in fostering not only language growth, but also cultural fluency and identity balance. These interactive environments help bilinguals navigate and reconcile their bilingual identities while facilitating exposure to everyday language used by native speakers, which enhances pragmatic understanding. The study highlights the potential of social media as a powerful tool for bilingual language development and offers practical applications for language learning in digitally mediated environments. Limitations include variability in content quality and the informal nature of social media language. The research will explore the platform-specific effects and improve the best practices for the integration of social media into language learning programs.

Keywords: Language Proficiency, Bilingual Content Exposure, Language Learning, User-Generated Content (UGC), Native Speaker Interaction, Digital Language Learning, Cultural Fluency

* "Ismail Qemali" University, dxhoga@yahoo.com

** "Ismail Qemali" University, rudi_alimerko@yahoo.it

PROMOTING ALBANIAN CULTURE THROUGH MEDIA TECHNOLOGY: THE CASE OF “ANCIENT ALBANIAN TALES” IN BILINGUAL PUBLICATIONS

Rudina Alimerko* Deniz Cupi**

Abstract

This study aims to examine the importance of bilingualism and the promotion of Albanian culture through the use of media technology, focusing on the platform “Albanian Diaspora” and its bilingual publications of the volume “Ancient Albanian Tales” by author Mitrush Kuteli. In this way, this platform not only promotes a cultural value but also provides an opportunity to encourage bilingualism and raise awareness of Albanian culture among users of different languages. The use of media technology allows these publications to be globally accessible, overcoming geographical boundaries and enabling the connection of the Albanian diaspora community with its native language and culture. This study analyzes the role of media technology in promoting culture through digital platforms and applications that create a stronger cultural connection for Albanians globally. For this, the study employs a combined methodology, which includes qualitative analysis and case studies, to assess this impact. The results of this research show that Kuteli’s translated content not only helps in language learning but also fosters a sense of belonging and pride in Albanian culture, especially for Albanians in the diaspora. This study highlights the opportunities provided by technology and media as a bridge between cultures, suggesting the creation of other similar platforms to promote bilingual and intercultural education.

Keywords: Cultural promotion, media technology, bilingualism, Albanian diaspora.

* “Ismail Qemali” University, rudi_alimerko@yahoo.it

** “Ismail Qemali” University, dxhoga@yahoo.com

İKİ DİLLİ SINIFLARDA KÜLTÜREL TEMSİL VE ÖĞRETİCİLERİN SORUMLULUKLARI

Ezgi İnal*

Abstract

Günümüzde artan göç süreçleri ve devamında ortaya çıkan iki dilli ve çok dilli sınıf ortamları önemli araştırma alanları haline gelmiştir. İki dilli sınıflardaki eğitim süreçleri çok boyutlu bir eğitim yapısının yansımalarını içinde barındırır. Söz konusu eğitim süreçlerindeki tüm paydaşlar, iki dilliliğin stratejilerinin geliştirilmesinde, dilin iletişimsel süreçlerde işe koşulabilmesinde ve her iki dilin, kültürün bireyin yaşamının bir parçası haline getirilmesinde önemli görevlere sahiptir. Bu paydaşlardan öğretmenler, aracılık, temsil, teknoloji kullanımı, öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması gibi kritik konularda ön plana çıkmaktadır. Çünkü söz konusu sınıflarda yalnızca dilsel gelişim süreçlerinin tamamlanması değil kültürel bilgi düzeylerinin artırılması, aidiyet, kültürlerarası iletişim, değerler gibi konuların da göz önünde bulundurulması önemlidir. Bu çalışmada iki dilli sınıflardaki öğretmenlerin temsil durumları ve sorumluluklarına odaklanılmıştır. Böylece bir çerçeve oluşturulması amaçlanmıştır. Nitekim öğretmenlerin kültürel temsil ve buna bağlı olarak sorumluluk durumlarındaki olumlu etki öğrencilerin dil gelişimi, motivasyon, kendini ifade etme, çokkültürlü dünya düzeninde uyumlu tutum gibi konularla doğrudan ilişkilidir. Nitel desende tasarlanan bu çalışmada kapsamlı bir alanyazın taraması gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin iki dilli sınıflardaki kültürel temsil durumları ve sorumlulukları alan uygulamaları kapsamında tartışılmış, bu çalışmanın öğretmenlerin kültürel olarak duyarlı yaklaşımlarının yaygınlaştırılması; kapsayıcılık ve kültürlerarası iletişim için öğretmenlere yönelik bir kaynak oluşturması amaçlanmıştır.

Keywords: İki dillilik, kültürel temsil, öğretici sorumluluğu

* İstanbul Aydın Üniversitesi, ezgiinal1@aydin.edu.tr

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ OYUNLAŞTIRMA İLE BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ DİL ÖĞRENİMİ: İKİ DİLLİLİK ÇALIŞMALARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Murat TOPAL *

Abstract

Günümüzde iki dillilik eğitimi, teknoloji ve yapay zekâ (YZ) destekli uygulamalar sayesinde önemli bir dönüşüm yaşamaktadır. Bu çalışma, iki dillilik eğitiminde bireyselleştirilmiş dil öğrenimini sağlamak amacıyla yapay zekâ algoritmaları ile oyunlaştırma temelli dil öğretim süreçlerini birleştirmeyi hedefleyen çalışmaları incelemeyi amaçlamaktadır. Yapay zekâ, öğrenci profillerini dinamik bir şekilde analiz ederek bireysel dil öğrenme ihtiyaçlarını belirlemekte ve kişiselleştirilmiş öğrenme yol haritaları sunmaktadır. Bu süreçte oyunlaştırma unsurları kullanılarak, öğrenme motivasyonu ve etkileşimi artırılmaktadır. Çalışmanın amacı, iki dilli öğrencilerin dil gelişiminde yapay zekâ destekli bireyselleştirilmiş öğrenme platformlarının etkinliğini incelemektir. Bu bağlamda şu araştırma sorularına odaklanılacaktır: Yapay zekâ algoritmaları kullanılarak bireyselleştirilmiş dil öğrenme profilleri nasıl oluşturulabilir? Oyunlaştırma temelli öğretim stratejileri iki dilli öğrencilerin dil gelişimlerine nasıl katkı sağlar? Yapay zekâ destekli oyunlaştırma uygulamalarının dil öğrenme motivasyonu ve başarı üzerindeki etkileri nelerdir? Bu araştırma, sistematik bir literatür taraması (systematic review) yöntemi kullanarak, 2015-2024 yılları arasında yayınlanmış yapay zekâ ve oyunlaştırma destekli dil öğrenimi çalışmalarını inceleyecektir. İlgili çalışmalarda kullanılan yapay zekâ algoritmaları, bireyselleştirilmiş öğrenme tasarımları ve oyunlaştırma yaklaşımları analiz edilerek, iki dillilik bağlamında elde edilen bulgular sistematik olarak değerlendirilecektir. Araştırma, belirli bir örneklem evreniyle sınırlı olmayıp, mevcut literatürdeki bulgular üzerinden genel bir analiz sunacaktır. Veri toplama sürecinde, akademik veri tabanları (Web of Science, Scopus, ERIC vb.) taranarak 100'den fazla çalışmaya ulaşılmaya hedeflenmektedir. Veri analizi için içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. Bu doğrultuda ulaşılan bulgular uygun biçimde raporlanıp alan yazına dayalı olarak tartışılacaktır.

Keywords: Yapay Zekâ, Oyunlaştırma, Bireyselleştirilmiş Öğrenme, İki Dillilik, Dil Öğrenimi

* Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, mtopal@sakarya.edu.tr